

การปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา

ปริญญานิพนธ์

ของ

ศิริวรงค์ ปทุมมาศ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา

มีนาคม 2543

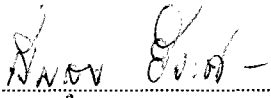
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

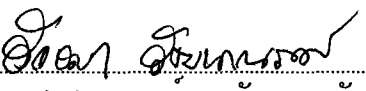
๘๗๕ ๖๖๖
๗๕๕๖๖
๖๖๖

๙๙ ๖๖๖ ๖๖๖

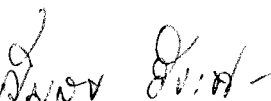
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก การอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

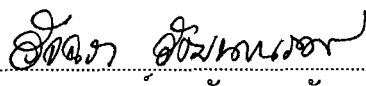
คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(ดร.สมสุข ธีระพิจิตร)

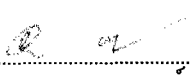

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนานรงค์)

คณะกรรมการสอบ

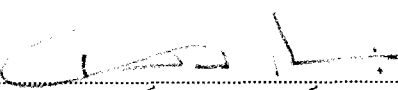

..... ประธาน
(ดร.สมสุข ธีระพิจิตร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนานรงค์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร.จารุวรรณ สุกตกุล)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร.อรวรรณ ณรงค์สรศักดิ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่ 10 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2543

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ ดร.สมสุข ธีระพิจิตร ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนานรงค์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้สำเร็จสมบูรณ์ทุกประการ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณ ดร.จากรวรรณ สกุลคู และ ดร.อรวรรณ ณรงค์สรศักดิ์ กรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ พร้อมกับให้ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงษ์ เจริญพิทย์ อาจารย์ทัศนาก ทองภักดี ดร.จากรวรรณ สกุลคู รองศาสตราจารย์วิชัย ประสิทธิ์วิฑูมิเวช และอาจารย์ชาติ นาคะกุล ที่ให้ความกรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำต่างๆ ในการสร้างแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์เชิดชัย โชครัตนชัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์บรรจง หมายมั่น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์ ศรีเพชรพันธุ์ อาจารย์ศันสนีย์ อุทม่อ่าง ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาที่ได้เปิดโอกาสให้ทำงานวิจัยด้วยความสะดวก

ขอขอบคุณเพื่อนๆ อาจารย์ในสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ทุกท่าน ที่ช่วยเหลือในการตอบแบบสอบถาม และให้กำลังใจเสมอมา โดยเฉพาะในโปรแกรมวิชาคหกรรมศาสตร์ อาจารย์พรรณราย เทียมทัน อาจารย์พรพิมล อ่อนศรี คุณเสถียร อักษรชู คุณนาราวดี ศิริโรจน์ คุณชุลีพรวรรณ กษमानนท์ และคุณเกศกาญจน์ บัวผัน ที่เป็นกำลังใจให้กันและกันเสมอ ตลอดจนอาจารย์ดำรงสวิทย์ ปทุมมาศ คุณศิริวัฒน์ ปทุมมาศ ด.ญ.ศิริวรรณ ปทุมมาศ ที่ให้กำลังใจเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่เหรียญ วีรธรรมเลขา ที่ให้กำลังใจให้กำลังทรัพย์ในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดีทุกประการ

ศิริวรงค์ ปทุมมาศ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
สมมติฐานการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความหมายของการสอน	7
วิธีสอนและลักษณะการสอนที่ดี	8
องค์ประกอบของการสอนในสถาบันอุดมศึกษา	13
องค์ประกอบของการปฏิบัติงานสอน	15
สภาพการจัดการศึกษาในสถาบันราชภัฏ	24
3 วิธีดำเนินการวิจัย	28
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	28
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	30
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล	32
การวิเคราะห์ข้อมูล	32
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	33
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	34
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	34
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	67
วิธีดำเนินการวิจัย	67
การวิเคราะห์ข้อมูล	67
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
อภิปรายผล	70

บทที่	หน้า
ข้อเสนอแนะ	74
ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป	75
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	84
ประวัติย่อของผู้วิจัย	98

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ จำแนกตามสถาบันและคณะที่สังกัด	29
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา จำแนกตามสถาบันและสาขาวิชา	30
3 จำนวนและคำร้อยละของอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามคณะและ ประสบการณ์การสอน	35
4 จำนวนและคำร้อยละของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสาขาวิชา และระดับชั้นปี	36
5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบัน ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยรวมและเป็นรายด้าน	37
6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบัน ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านวิชาการ เป็นรายข้อ	38
7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบัน ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน เป็นรายข้อ	39
8 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบัน ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อ	41
9 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบัน ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน เป็นรายข้อ	42
10 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการ ปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามคณะ โดยรวมและเป็นรายด้าน	43
11 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการ ปฏิบัติงานสอนในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามประสบการณ์ การสอน โดยรวมและเป็นรายด้าน	45
12 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการ ปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยรวมและเป็น รายด้าน	47
13 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการ ปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านวิชาการ เป็นรายข้อ	48
14 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการ ปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านทักษะและ เทคนิคการสอน เป็นรายด้าน	49

ตาราง	หน้า
15 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายชื่อ	51
16 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน เป็นรายชื่อ	52
17 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามสาขาวิชา โดยรวมและเป็นรายด้าน	53
18 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามชั้นปี โดยรวมและเป็นรายด้าน	54
19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม จำแนกตามคณะ	56
20 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม จำแนกตามประเภทการณ้การสอน	57
21 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม จำแนกตามประเภทการณ้การสอน เป็นรายคู้	58
22 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน จำแนกตามประเภทการณ้การสอน เป็นรายคู้	58
23 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านวิชาการ จำแนกตามประเภทการณ้การสอน เป็นรายคู้	59
24 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม จำแนกตามสาขาวิชา	60
25 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู้	61
26 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านวิชาการ จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู้	61

ตาราง	หน้า
27 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ใน สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน จำแนกตาม สาขาวิชา เป็นรายคู่	62
28 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ใน สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตาม สาขาวิชา เป็นรายคู่	63
29 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม จำแนกตามระดับชั้นปี	63
30 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ใน สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม จำแนกตามระดับชั้นปี เป็นรายคู่	64
31 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ใน สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านวิชาการ จำแนกตามระดับชั้นปี เป็น รายคู่	64
32 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ใน สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตาม ระดับชั้นปี เป็นรายคู่	65
33 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ใน สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน จำแนก ตามระดับชั้นปี เป็นรายคู่	65

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามทางสติปัญญาและมีความก้าวหน้าทางวิชาการ โดยการสร้างองค์ความรู้ รวมถึงการผลิตบัณฑิต ซึ่งการสร้างองค์ความรู้ให้แก่บัณฑิต จะต้องมีการบูรณาการต่าง ๆ ในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่ดีเลิศเพื่อเตรียมบุคคลเข้าสู่วิชาชีพ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2538 : 4) การจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะคุณภาพของผู้ที่ประกอบภาระกิจหน้าที่ต่าง ๆ ของประเทศนั้น เป็นผลมาจากการสร้างศักยภาพด้วยการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา หากคุณภาพการจัดการเรียนการสอนสูง ย่อมสร้างศักยภาพของผู้สำเร็จการศึกษาให้สูงตามไปด้วย ในทางกลับกันหากคุณภาพการจัดการเรียนการสอนต่ำ ย่อมทำให้ศักยภาพของผู้สำเร็จการศึกษาต่ำไปด้วย (สายหยุด จำปาทอง, 2531 : 1) ปัจจุบันการจัดการศึกษามีการพัฒนาเพื่อให้บัณฑิตมีคุณภาพและเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศในอนาคต ตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540–2544) ในเรื่องของการบริหารการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน โดยมีจุดเน้นที่สำคัญคือการจัดกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดคืออาจารย์ผู้สอนนั่นเอง

กระแสการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้สถาบันอุดมศึกษามีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในเรื่องการพัฒนานุเคราะห์ทั้งในสายผู้สอนและสายสนับสนุนการสอน เพื่อให้สามารถทำงานได้สอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษาที่กำหนดไว้ สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีปรัชญาในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 (ราชกิจจานุเบกษา, 2538 : 2) คือ จัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตในระดับปริญญาตรีให้มีความรู้ มีคุณค่าในสังคมของการเปลี่ยนแปลง ทั้งยังสามารถถ่ายทอดความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้ของบัณฑิต อาจารย์ผู้สอนควรเป็นผู้นำในเรื่องของการจัดกระบวนการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน รวมถึงการวัดและประเมินผล และเรื่องสำคัญที่สุดที่ควรพิจารณาคือ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของผู้สอนให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชา หลักการและแนวคิดของเนื้อหาวิชา ดังความคิดเห็นของวิจิตร ศรีสอาน (2524 : 33) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนเป็นของคู่กัน เมื่อกล่าวถึงด้านการเรียนก็เน้นที่นักศึกษา ว่าเรียนอย่างไรจึงจะดีที่สุด ส่วนด้านการสอนเน้นที่ตัวอาจารย์และวิธีสอน

อาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาจะต้องเป็นผู้รอบรู้ มีความสามารถในการสอน สามารถทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่แสดงออกหรือประเมินได้ เป็นผู้มีความรู้ ทักษะและมีเจตคติที่ดี

ต่อวิชาการและสถาบัน อาจารย์จะต้องมีความสามารถศึกษา ค้นคว้า วิจัย เรียบเรียงตำรา บทความ ในสาขาวิชาที่ตนรับผิดชอบ อาจารย์จะเป็นผู้ประสบความสำเร็จในการสอนและบรรลุความเป็นเลิศ ในวิชาชีพได้ ควรมีคุณลักษณะทางด้านวิชาการคือ มีการปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้ทันสมัยอยู่เสมอ แสวงหาเทคนิคที่จะใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสนใจในกิจกรรมการสอนเนื้อหาวิชาใหม่ๆ ในสาขาวิชาชีพของตน รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างแบบทดสอบ ประมวลรายวิชา ต่างๆ ที่ใช้สอน และมีผลงานทางวิชาการ มีความสนใจในปัญหาของประเทศชาติและของโลก พหุทธิ คุณานุภร และพรเลขา ตูลารักษ์ ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า สถาบันอุดมศึกษาควร สนับสนุนให้อาจารย์ได้มีการพัฒนาความรู้ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการเรียนการสอน โดย เปิดโอกาสให้อาจารย์เข้าร่วมประชุมสัมมนา เข้าร่วมการประชุมทางวิชาการทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ ในด้านการวิจัยควรมีนโยบายให้อาจารย์ลาทั้งช่วงระยะยาวและช่วงระยะสั้น เพื่อทำงาน วิจัยและสร้างผลงานทางวิชาการ โดยการส่งเสริมให้มีห้องสมุดที่ดี การมีห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการ ที่ทันสมัย และมีอาคารสถานที่กว้างขวาง บัณฑิตต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเป็นเลิศทาง วิชาการทำให้ส่งผลถึงสถาบันอุดมศึกษาให้เกิดคุณภาพทางวิชาการเป็นอย่างมาก (พหุทธิ คุณานุภร. 2523 : 21 – 24; และพรเลขา ตูลารักษ์. 2541 : 56 – 57)

การจัดการเรียนการสอนของสถาบันราชภัฏให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้น นอกจากความ สนใจและความตั้งใจของผู้เรียน อันเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ แล้ว วิธีสอนและประสบการณ์การสอนของอาจารย์ก็มีส่วนสำคัญเป็นอย่างมาก แต่เนื่องจากพัฒนาการ ของวิทยาการ และความก้าวหน้าของสังคมปัจจุบันที่ส่งผลต่อการศึกษา ทำให้อาจารย์จำเป็นต้องได้รับ การพัฒนาด้านความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอโดยการศึกษาต่อ การเข้ารับการอบรมสัมมนา รวมทั้งมีการ ค้นคว้าแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมออีกด้วย สื่อมวลชนและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ ศึกษาส่วนใหญ่จะกล่าวถึงคุณภาพของบัณฑิตในภาพรวมของการปฏิบัติงานสอนของผู้สอนที่ส่งผล ต่อการเรียนการสอนว่ามีปัญหาในเรื่องความรับผิดชอบในการสอนของอาจารย์ ปัญหาในการอบรม นักศึกษาให้เป็นพลเมืองดี ออกไปประกอบอาชีพดีและมีจรรยาวิชาชีพ ซึ่งอาจารย์ยังขาดในเรื่องเหล่านี้ ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์บางท่านมีความจำเป็นต้องไปทำงานพิเศษภายนอกสถาบัน (นงเยาว์ ชัยเสรี. 2537 : 8) และผลกระทบอีกประการหนึ่งคือ จำนวนชั่วโมงสอนที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน รวมถึง การดำรงตำแหน่งผู้บริหารของสถาบันทำให้เป็นอุปสรรคสำคัญในการปฏิบัติงานสอนที่ดีได้ (สถาบัน ราชภัฏเชียงใหม่. 2540 : 34)

นอกจากนั้นการเปิดสอนสาขาวิชาชีพอื่น นอกจากวิชาชีพครู สาขาวิชาศิลปศาสตร์และ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ของสถาบันราชภัฏก็พบว่า มีปัญหาเช่นกัน จากการประชุมเรื่อง การประกัน คุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏ (สภาสถาบันราชภัฏ. 2539 : บทสรุป) พบว่า การสอน ในสาขาดังกล่าว มีปัญหาเรื่องการถ่ายทอดความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อาจารย์ผู้สอน ซึ่งศึกษามาทางด้านวิชาชีพโดยตรง ขาดความรู้และทักษะการสอนในวิชาชีพครู ส่งผลให้เกิดปัญหา ในด้านการสอน การใช้เทคนิคในการสอน การใช้จิตวิทยาการเรียนการสอน รวมถึงการถ่ายทอด ความรู้แก่ผู้เรียน ไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่สถาบันต้องการอีกด้วย (สมศิริ แทนปิ่น. 2535 : 2)

ซึ่งทางกรมการฝึกหัดครูได้ศึกษาพบว่า ปัญหาสำคัญที่เป็นปัญหาเฉพาะของอาจารย์ผู้สอน คือปัญหาเกี่ยวกับการเตรียมการสอน เนื้อหาที่สอนส่วนใหญ่ไม่เอื้อต่อการนำไปใช้ เอกสาร ตำรา และหนังสือมีจำนวนน้อย ขาดแหล่งค้นคว้าที่มีคุณภาพ อาจารย์รับภาระการสอนหลายวิชาและต้องทำงานอื่น ๆ อีกมากจนไม่มีเวลาเตรียมการสอน ส่วนปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการสอนพบว่า อาจารย์ผู้สอนยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย ขาดความรู้ความสามารถในการใช้และการบำรุงรักษา อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีสอนแบบบรรยายมากกว่าวิธีสอนแบบอื่น ๆ ห้องปฏิบัติการมีไม่เพียงพอ ปริมาณและคุณภาพของตำราและเอกสารประกอบการเรียนไม่พอเพียง ส่วนปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานไม่ดีพอ ขาดความกระตือรือร้นและแรงจูงใจการเรียนรู้ ไม่ซักถามและไม่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลพบว่า แบบทดสอบยังมีคุณภาพไม่ดีพอ ผู้สอนขาดทักษะในการสร้างแบบวัดและประเมินผล มีปัญหาการตรวจข้อสอบและการให้เกรด และไม่มีการนำเอาผลการวัดและประเมินผลมาพัฒนาการเรียนของผู้เรียนและการสอนของผู้สอน (กรมการฝึกหัดครู. 2535 : 34) สอดคล้องกับการศึกษาของนันทิยา ผิวงาม (2540 : 122) เรื่อง พฤติกรรมการสอนของอาจารย์คณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏสทิววิทยาลัยอีสานเหนือพบว่า อาจารย์ขาดความรู้ในการนำเทคนิควิธีสอนที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอน เพราะอาจารย์ส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาทางวิชาชีพครู

ปัญหาต่าง ๆ ที่พบจากเอกสาร งานวิจัย และจากการประชุมทางวิชาการ สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกิดจากอาจารย์ผู้สอน โดยเฉพาะด้านการวัดและประเมินผล และด้านทักษะและเทคนิคการสอน ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ผู้สอนทั้งสิ้น ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จึงมีความสนใจ และต้องการจะศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา ใน 4 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะใช้ในการพัฒนาการสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ และเป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาการศึกษาของสถาบันต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามคณะและประเภทการเรียนการสอน
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามสาขาวิชาและระดับชั้นปี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการศึกษาค้นคว้านี้ ทำให้ทราบถึงการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ อาจารย์และนักศึกษาในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ คือ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร และสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ ซึ่งกำลังปฏิบัติหน้าที่และกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2542 จำนวน 11,999 คน

2. ตัวแปร ที่ใช้ในการศึกษา มีดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 อาจารย์

2.1.1.1 ประสบการณ์การสอน แบ่งเป็น

- 1) ต่ำกว่า 5 ปี
- 2) 5-10 ปี
- 3) 11-15 ปี
- 4) มากกว่า 15 ปี

2.1.1.2 สังกัดคณะ แบ่งเป็น

- 1) คณะครุศาสตร์
- 2) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 3) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- 4) คณะวิทยาการจัดการ
- 5) คณะเทคโนโลยีการเกษตร

2.1.2 นักศึกษา

2.1.2.1 สาขาวิชา แบ่งเป็น

- 1) สาขาวิชาการศึกษา
- 2) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์
- 3) สาขาวิชาศิลปศาสตร์

2.1.2.2 ระดับชั้นปี แบ่งเป็น

- 1) ชั้นปีที่ 1
- 2) ชั้นปีที่ 2
- 3) ชั้นปีที่ 3
- 4) ชั้นปีที่ 4

2.2 ตัวแปรตาม คือ การปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏในด้านต่าง ๆ คือ

- 2.2.1 ด้านวิชาการ
- 2.2.2 ด้านทักษะและเทคนิคการสอน
- 2.2.3 ด้านการวัดและประเมินผล
- 2.2.4 ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปฏิบัติงานสอน หมายถึง ความสามารถในการดำเนินการจัดกิจกรรมการสอนต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยอาจารย์เป็นผู้มีความรู้ด้านวิชาการ มีการใช้ทักษะและเทคนิคการสอน มีการวัดและประเมินผล และมีการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการสอนตามที่กำหนดไว้

1.1 ความสามารถด้านวิชาการ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอนมีการแสวงหาคำความรู้ ศึกษาวิจัย ค้นคว้าอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการเตรียมการสอนอย่างเป็นขั้นตอน ทำการสอนอย่างวิเคราะห์วิจารณ์ ให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างเรื่องที่สอนกับชีวิต สังคม และตัวผู้เรียนและมีการปรับปรุงการสอนให้เหมาะสม (ไพฑูริย์ สีนลรัตน์. 2526 : 103)

1.2 ความสามารถด้านทักษะและเทคนิคการสอน หมายถึง ความชำนาญ ความสามารถในการสอน โดยใช้ทักษะในการวางแผนการสอน ดำเนินการสอนอย่างคล่องแคล่ว ราบรื่น และเรียบร้อย ใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างเหมาะสม รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม และแสดงความคิดเห็นในเวลาเรียนได้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2540 : 168 – 169)

1.3 ความสามารถด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง ความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับวิธีการวัดผลที่ถูกต้อง ยุติธรรม โดยคำนึงถึงความยากง่ายของบทเรียน ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชาที่สอน และเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินของสถาบัน รวมทั้งมีการปรับปรุงเกณฑ์การประเมินผล และนำผลการประเมินกลับมาใช้ปรับปรุงการสอน อีกทั้งยังสามารถเปิดเผยผลการประเมินได้

1.4 ความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน หมายถึง ความสามารถในการเลือกใช้สื่อการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา รวมทั้งมีความรู้ในการใช้ การซ่อมแซม และการจัดหาสื่อการสอนมาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจชัดเจน ตลอดจนการรู้จักนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ประกอบการสอนอย่างเหมาะสม

2. สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ หมายถึง สถาบันราชภัฏที่กระจายอยู่ในเขตภาคเหนือ ซึ่งมีการประชุม ดกลอง ร่วมมือกันระหว่างสถาบัน เพื่อจัดดำเนินการบางประการที่มีลักษณะการบริหารจัดการต่าง ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียง ได้แก่ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร และสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์

3. อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนเป็นข้าราชการประจำ ของสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ สังกัดคณะครุศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ และคณะเทคโนโลยีการเกษตร ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปีการศึกษา 2542

4. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือทั้ง 4 แห่ง ซึ่งเป็นนักศึกษาภาคปกติ ระดับปริญญาตรี 4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2542 ในสาขา วิชาการศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาศิลปศาสตร์

สมมติฐานการวิจัย

1. อาจารย์สังกัดคณะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน และรวมทุกด้านแตกต่างกัน
2. อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน และรวมทุกด้านแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน และรวมทุกด้านแตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน และรวมทุกด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา โดยเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้คือ

1. ความหมายของการสอน
2. วิธีสอนและลักษณะการสอนที่ดี
3. องค์ประกอบของการสอนในสถาบันอุดมศึกษา
4. องค์ประกอบของการปฏิบัติงานสอน
5. สภาพการจัดการศึกษาในสถาบันราชภัฏ

1. ความหมายของการสอน

การสอนเป็นปัจจัยสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ แนวคิด และอุดมการณ์ต่าง ๆ ในหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน เกิดขึ้นระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับการเรียน โดยเฉพาะอาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขในการเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร (ชาญชัย อินทรประวัติ. 2523 : 8)

ชม ภูมิภาค (2516 : 155) ให้ความหมายของการสอนไว้ว่า หมายถึงการกระทำของครูที่ให้นักเรียนเกิดผลตามความมุ่งหมายที่วางไว้ วิธีดำเนินการสอนย่อมแตกต่างกันไปแล้วแต่จุดมุ่งหมายที่จะให้เกิดอะไรในตัวผู้เรียน ชาญชัย อินทรประวัติ (2523 : 9 – 10) ให้ความเห็นว่า การสอนคือการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งในเรื่องการสอนนั้นจะมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ครู นักเรียนและวิธีสอน ส่วนบำรุง กลัดเจริญ และจวีวรรณ กิณาวงค์ (2527 : 145) ให้ความหมายของการสอนว่า เป็นกระบวนการที่ครูพยายามสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียน ในอันที่จะแนะนำให้นักเรียนมีกิจกรรมในการแก้ปัญหา ทั้งเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล โดยการใช้เทคนิคที่ต่างกันออกไปตามความเหมาะสมของนักเรียนและสถานการณ์ทั่วไป สอดคล้องกับนันทิยา ผิวงาม (2540 : 9) ที่ให้ความหมายว่า การสอนเป็นกิจกรรมร่วมที่ผู้สอนและผู้เรียนสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และนำผลจากการเรียนรู้มาพัฒนา ทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

กาญจนา คุณารักษ์ (2529 : 155) ให้ความหมายของการสอนไว้ว่า หมายถึงกระบวนการและพฤติกรรมของครูในด้านต่างๆ ที่ทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปตามความมุ่งหมายที่หลักสูตรต้องการ โดยอาศัยสถานการณ์ที่เหมาะสมจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น

ความหมายของการสอน ดังที่นักการศึกษาและผู้มีประสบการณ์ในการสอนหลายท่านได้ให้ความหมายไว้สรุปได้ว่า หมายถึงการที่ผู้สอนจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ตรงตามความมุ่งหมาย

ที่วางไว้ โดยทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้มีส่วนร่วมกันจัด และวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้เทคนิควิธีต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับตัวผู้เรียน :

2. วิธีสอนและลักษณะการสอนที่ดี

นักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของวิธีสอน ไว้ดังนี้

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 134) ให้ความหมายของวิธีสอนว่า หมายถึงวิธีการที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งการใช้เทคนิคการสอนเนื้อหาวิชาและสื่อการสอน เพื่อให้บรรลุถึงจุดประสงค์ของการสอน

วารี ธีระจิตร (2530 : 50) กล่าวว่า วิธีสอนคือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามและพัฒนาไปในทางที่พึงปรารถนา สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ส่วนอาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 95) ให้ความหมายของวิธีสอนว่า หมายถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่ผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

วิธีสอนจึงจัดได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการศึกษา ถือได้ว่าเป็นกระบวนการให้การศึกษที่ผู้สอนจัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นเอง วิธีสอนที่นำมาใช้กันเป็นส่วนใหญ่มีหลายวิธี อาจารย์ผู้สอนควรเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะกับเนื้อหาวิชานั้น ๆ แต่ไม่มีวิธีสอนวิธีใดที่ใช้สอนได้เหมาะสมทุกวิชา เพราะวิธีสอนแต่ละวิธีมีจุดเด่นเฉพาะตัว ซึ่งจินตนา สุขมาก (2530 : 191 – 211) ได้อธิบายวิธีสอนแบบต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. วิธีสอนแบบบรรยาย หมายถึง การสอนที่ผู้สอนได้เตรียมการศึกษาค้นคว้าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทเรียนที่จะสอนจากตำราเรียน หนังสือต่าง ๆ ตลอดจนวิชาความรู้อื่น ๆ มาเป็นอย่างดี เพื่อนำมาบรรยายให้ผู้เรียนฟัง

2. วิธีสอนแบบอนุมัย เป็นการสอนให้ผู้เรียนได้รู้หลัก กฎเกณฑ์ นิยาม ทฤษฎี โดยทั่วไปก่อน แล้วจึงทำการพิสูจน์ให้เห็นความจริง

3. วิธีสอนแบบอุปมัย คือ ทำการสอนจากตัวอย่างไปหากฎเกณฑ์ หลักการ ข้อเท็จจริงหรือข้อสรุป

4. วิธีสอนแบบสาธิต เป็นวิธีการที่ทำให้ดูเป็นตัวอย่าง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชานั้น ๆ เป็นอย่างดี

5. วิธีสอนแบบทดลอง เป็นวิธีการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการค้นพบด้วยวิธีการปฏิบัติในห้องทดลอง ซึ่งผู้เรียนจะได้ประสบการณ์จากการสังเกตและทดลอง

6. วิธีสอนแบบโครงการ เป็นวิธีสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่เป็นปัญหาตามสภาพความจริงในชีวิตประจำวัน โดยเน้นผลงานของผู้เรียนที่กระทำได้เป็นผลสำเร็จ

7. วิธีสอนแบบนาฏการ หมายถึง การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยผู้แสดงตามบทที่ผู้เขียนเขียนไว้ เช่น การสอนนาฏศิลป์ ลิเก โขน เป็นต้น <

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 96) จัดแบ่งวิธีสอนเป็น 2 แบบคือ

1. วิธีสอนแบบผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เป็นวิธีสอนที่ผู้สอนเป็นผู้จัดและดำเนินกิจกรรม การเรียนการสอนเป็นส่วนใหญ่ เช่น เป็นผู้วางแผนดำเนินการ และปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ผู้เรียนมีบทบาทในการร่วมกิจกรรมน้อย การเรียนการสอนจึงมีลักษณะเป็นการสื่อสารทางเดียว โดยผู้สอนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน ตัวอย่างของการสอนแบบนี้คือ วิธีสอนแบบบรรยาย วิธีสอนแบบสาธิต วิธีสอนแบบใช้คำถาม วิธีสอนแบบใช้หนังสือเรียน เป็นต้น

2. วิธีสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรม ดำเนินการ ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้ประสานงาน ให้ข้อเสนอแนะ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ เช่น วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม วิธีสอนแบบบทบาทสมมติ วิธีสอนแบบวิทยาศาสตร์ วิธีสอนแบบทดลอง เป็นต้น

อาจารย์ผู้สอนต้องพิจารณาเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสม ซึ่งการสอนที่ดีจะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน อาจารย์ผู้สอนต้องมีเทคนิควิธีเป็นที่น่าสนใจ และช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีอาจารย์ที่ดี ซึ่งอาจารย์ที่ดีและมีคุณภาพนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มี “ความเป็นนักวิชาการ” ซึ่ง ไกรยุทธ ธีรยาศินันท์ (2527 : 50 – 66) ได้สรุปคุณสมบัติของนักวิชาการไว้ดังนี้ คือ

1. ความใฝ่รู้ หมายถึง มีความปรารถนาอยากรู้ความหมายของสิ่งต่าง ๆ ความหมายของปรากฏการณ์ของพฤติกรรม ทั้งที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัว ปรากฏอยู่ในตำรา ในถ้อยแถลงของผู้รู้และผู้ไม่รู้ทั้งหลายและทำความเข้าใจในความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งนั้น ตลอดจนปรากฏการณ์และพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วย

2. ฉันทะ หมายถึง ความชอบ ความพอใจที่มีต่อสิ่งที่เลือกทำ มีความพอใจ มีความชอบใจในสิ่งที่อาจารย์ผู้สอนได้ยึดแล้วว่าเป็นศาสตร์ของตัวเอง ในสิ่งที่เลือกไว้แล้วว่า เป็นวิชาที่ตัวเองถนัด ในสิ่งที่จัดได้ว่าเป็นอาชีพของตนเอง

3. มีความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความขยันที่จะค้นคว้าแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ความขยันที่จะแสดงความเข้าใจที่มีอยู่ในรูปของการอภิปราย การโต้แย้ง และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในรูปของการเขียนบทความวิชาการ ในรูปของการเขียนหนังสือและตำรา

4. มีความกล้าหาญ หมายถึง ความกล้าหาญที่จะแสดงความคิดเห็นที่ตัวเองเข้าใจว่าถูกต้องแล้ว ให้ประจักษ์ต่อคนทั่วไปและต่อคนในวงการเดียวกันโดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น การอภิปราย การบรรยาย การเขียนบทความทางวิชาการ การเรียบเรียงตำราหรือหนังสือ เป็นต้น

5. จรรยาบรรณ หมายถึง ความไม่ตั้งใจที่จะบิดเบือนตรรกศาสตร์ของความคิดเพียงเพื่อค้นคว้าความคิดอื่นที่ตนไม่เห็นด้วย ไม่ชอบหรือไม่ยอมรับ การบิดเบือนหลักฐานหรือข้อมูลเพียงให้ได้ข้อยุติที่ต้องการ

นอกจากนั้น วิชัย วงษ์ใหญ่ (2529 : 77 – 78) ได้กล่าวถึงลักษณะการสอนที่ดีในระดับอุดมศึกษาว่า ควรประกอบด้วย

1. การสร้างบรรยากาศที่ดี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปด้วยดี
2. จัดกลุ่มเป้าหมายก่อนที่จะพบผู้เรียน
3. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมในชั้นเรียน เช่น การกำหนดจุดประสงค์การเรียน
4. ควบคุมชั้นเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งให้ความสนใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล
5. รักษาระดับการสอนที่ดีที่สุดโดยประเมินการสอนของตนเอง แล้วนำมาปรับปรุงการสอนให้ดียิ่งขึ้น
6. แจ้งผลการเรียนให้นักเรียนทราบเป็นระยะ ๆ
7. แต่งกายสุภาพ และมีอารมณ์ขัน

เมื่ออาจารย์ผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียนและบทเรียนได้แล้ว ผู้สอนควรเรียนรู้ถึงลักษณะการสอนที่ดีด้วย การสอนลักษณะใดก็ตามที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี จัดเป็นการสอนที่ดีทั้งสิ้น ลักษณะของการสอนที่ดีตามความเห็นของ สุมานัน รุ่งเรืองธรรม (2526 : 3 - 6) สรุปได้ว่า

1. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ด้วยการกระทำของตนเอง และการกระทำนั้นส่วนมากจะเป็นรูปธรรม สิ่งที่ผู้เรียนได้กระทำนั้นคือกิจกรรมต่าง ๆ
2. ให้เหมาะสมกับวัยและความเจริญเติบโตของผู้เรียน โดยจัดสอนเนื้อหาวิชาให้ยากง่ายตามความเจริญเติบโตของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมแก่ระดับวุฒิภาวะของผู้เรียน (Maturation Level)
3. ให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) คือ ดัดแปลงบทเรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างผู้เรียน มีการจัดกลุ่มให้แต่ละกลุ่มสามารถทำงานทำกิจกรรมได้ตามความสามารถของตน
4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเจริญงอกงามทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา และมุ่งให้ผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะและทัศนคติที่ดีต่อการเรียน คือให้ได้ทั้งความรู้ ความชำนาญและทำที่ที่ดีต่อสิ่งที่เรียน เช่น สอนวิชาสุขศึกษา นอกจากให้มีความรู้แล้วยังมุ่งให้สามารถปฏิบัติได้ มีสุขนิสัยและมีทัศนคติทางสุขศึกษาที่ดีด้วย
5. ให้ผู้เรียนรู้จักอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย คือ สอนให้รู้จักเคารพนับถือบุคคลอื่น ตลอดจนความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักที่จะเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่คนอื่น รู้จักทำงานร่วมกันและประสานสัมพันธ์กันได้ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน การให้รู้จักวิถีทางประชาธิปไตยนี้ จะต้องเป็นการให้ปฏิบัติจริง ๆ และจะต้องให้มีขึ้นทุกขณะในการเรียนการสอน
6. สอนโดยการแนะนำให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองคือ สอนโดยวิธีนำทาง ผู้สอนจะไม่เป็นผู้บอกให้ทุกอย่าง ผู้สอนจะไม่เป็นผู้บังคับ แต่จะเป็นผู้แนะนำแนวทางให้คิดให้พิจารณาเองว่า ควรจะเรียนอย่างไร เพราะเหตุไร และควรจะใช้วิธีการอย่างไร โดยผู้สอนจะคอยให้ความช่วยเหลือ

และให้การสนับสนุนอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเอง โดยผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ รู้จักกำกับการและอำนวยความสะดวกตนเอง (Self Direction) รู้จักบังคับควบคุมการกระทำของตนเอง (Self Control) รู้จักแนะนำพาตนเองให้เรียนรู้ได้ (Self Guidance) และรู้จักกระทำและปฏิบัติด้วยตนเอง (Self Initiation)

ลักษณะการสอนที่ดีที่ สุพิน บุญชูวงศ์ (2530 : 10 – 11) ได้สรุปไว้มีดังนี้

1. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนด้วยการปฏิบัติจริง พร้อมทั้งส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม
2. มีการจูงใจผู้เรียนโดยการให้รางวัล
3. มีการใช้สื่อการสอน ได้แก่ สื่อโสตทัศนวัสดุต่าง ๆ เพื่อสร้างความสนใจและทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น
4. มีกิจกรรมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมหลายอย่าง เพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียน
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดอยู่เสมอ ด้วยการซักถามหรือให้แสดงความคิดเห็น
6. มีการส่งเสริมความคิดริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน
7. มีการส่งเสริมการดำเนินชีวิตแบบประชาธิปไตย โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดง

ความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

8. มีการสร้างความสนใจก่อนลงมือทำการสอน
9. มีการประเมินผลตลอดเวลาโดยวิธีการต่าง ๆ

ส่วนลักษณะการสอนที่ดี ซึ่งชาอุชัย อาจินสมภาร (2537 : 83 – 85) ให้ความเห็นว่า ควรจะมีสหสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น ควรประกอบด้วย

1. การสอนที่แจ่มแจ้ง (Clarity of Instruction) คือ มีการวางแผนการสอน จัดลำดับการสอน เรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาวิชาที่ตนสอน มีการทบทวนกระบวนการอยู่เสมอ ให้คำแนะนำที่แจ่มชัด และใช้ตัวอย่างจากวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจง่ายขึ้น

2. มีความกระตือรือร้น (Enthusiasm during Instruction) คือ ความกระตือรือร้นของผู้สอนขณะทำการสอน จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ขึ้น โดยผู้สอนสามารถใช้พฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การส่งสายตากับผู้เรียน การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้สนุก เป็นต้น

3. การเน้นในเรื่องงาน (Task Orientation) ผู้เรียนจะมีการแข่งขันในเรื่องการเรียนรู้ได้จากผู้สอนที่มีการจัดเวลาและสถานการณ์ที่เหมาะสม โดยเน้นให้ผู้เรียนทำตัวเหมือนนักธุรกิจ คือมีการแข่งขันในการทำงานให้มากขึ้น

4. กลยุทธ์การสอน (Instructional Strategies) ผู้สอนควรใช้กลยุทธ์การสอนให้ตรงตามเนื้อหา และระดับการพัฒนาของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

5. มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน (Interaction with Students) ผู้สอนควรสร้างบรรยากาศในทางบวกในเรื่องการเรียนรู้ ได้แก่ มีความสัมพันธ์ที่มีความยุติธรรมต่อผู้เรียน เน้นตัวผู้เรียนในเรื่องคุณค่าและศักดิ์ศรี รวมทั้งการให้ความเข้าใจและให้โอกาสผู้เรียนในเรื่องต่าง ๆ ด้วยความยุติธรรม

6. ใช้คำถามที่น่าสนใจ (Use of Interesting Questions) ผู้สอนควรใช้คำถามกระตุ้นผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนตั้งคำถามได้ในแต่ละบทเรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมและมีความตื่นตัวในการเรียน

✕ อารมณ์ ใจเที่ยง (2540 : 11 - 12) ให้ความเห็นว่าการสอนที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นการสอนที่มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ครอบคลุมประกอบของการสอน อันได้แก่ การตั้งจุดประสงค์การสอน การจัดเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล

2. เป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา ทั้งด้านความรู้ความคิด ด้านเจตคติ และด้านทักษะ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้แจ้ง คิดชอบ และปฏิบัติดี เกิดการเจริญเติบโตทุกด้านอย่างขึ้นบานและแจ่มใส

3. เป็นการสอนที่ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ได้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของเนื้อหา โดยใช้กิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสม

4. เป็นการสอนที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเอง หรือได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี และเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน

5. เป็นการสอนที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร เช่น หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เน้นการพัฒนาให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เน้นการคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และการแสวงหาความรู้อย่างมีกระบวนการ ผู้สอนก็ต้องจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดคุณสมบัติ ดังที่หลักสูตรกำหนดไว้

6. เป็นการสอนที่คำนึงถึงประโยชน์ที่ผู้เรียนจะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและตลอดไป เช่น การสอนโดยให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ได้รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ ได้ฝึกคิดแก้ปัญหา ย่อมดีกว่าวิธีสอนโดยการบอกความรู้ให้ หรือกระทำให้ดูแต่เพียงอย่างเดียว การให้ผู้เรียนได้นำประสบการณ์ทั้งความรู้ ความคิด ไปใช้ในชีวิตประจำวันปัจจุบันและอนาคตได้ ย่อมเป็นการสอนที่มีคุณค่าแก่ผู้เรียน

7. เป็นการสอนที่เร้าความสนใจผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสนใจเรียนตลอดจนจบกระบวนการสอน เช่น ผู้สอนใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจ ใช้คำถามกระตุ้นให้คิด ใช้วิธีสอนหลายรูปแบบที่เหมาะสม ให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ (Learning by Doing) ได้ทดลอง ได้ค้นคว้า ฯลฯ ย่อมทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสนใจ

8. เป็นการสอนที่มีบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งบรรยากาศด้านวัตถุ และด้านจิตใจ บรรยากาศด้านวัตถุ หมายถึง การมีสภาพห้องเรียน อุปกรณ์การเรียน และสิ่งแวดล้อมที่ดี เอื้ออำนวยให้เกิดความสบายตา สบายใจในการเรียน ส่วนด้านจิตใจ หมายถึง การที่ครูมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนด้วยดี ให้ความเป็นกันเอง ให้ความเมตตา ความรัก ความอบอุ่นแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสุข มีชีวิตชีวา และไม่ตึงเครียด

9. เป็นการสอนที่ผู้สอนรู้จักใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เช่น การให้รางวัล และการลงโทษที่พอดี การให้คำชม การจูงใจ เร้าใจ ให้ผู้เรียนเกิดแรงกระตุ้นภายใน การให้ผู้เรียน

ได้รับทราบผลงานของตนโดยทันที การให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตน การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การให้เรียนจากสิ่งที่ย่างไปหาสิ่งที่ยาก ฯลฯ เหล่านี้เป็นปัจจัยช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดี

10. เป็นการสอนที่ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย เช่น ให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ผู้เรียนได้ฝึกการทำงานร่วมกัน ได้ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ฝึกการทำตามข้อกำหนดของกลุ่ม และฝึกระเบียบวินัยในตนเอง สิ่งเหล่านี้จะเป็นการปูพื้นฐานการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

11. เป็นการสอนที่มีกระบวนการ หมายถึง มีลำดับชั้นการสอนที่ไม่สับสน ในการสอนจำเป็นต้องมีการเตรียมการสอน เตรียมจัดลำดับการสอนให้สอดคล้องต่อเนื่องกันอย่างเหมาะสม ตั้งแต่ขั้นนำ ชั้นสอน และขั้นสรุป กระบวนการสอนจะมีขั้นตอนแตกต่างกันไปตามลักษณะของวิธีสอนที่นำมาใช้ เช่น วิธีสอนแบบสาธิต ย่อมมีขั้นตอนการสอนแตกต่างจากวิธีสอนแบบทดลอง ซึ่งผู้สอนต้องวางแผนจัดลำดับขั้นตอนการสอนให้ถูกต้อง

12. เป็นการสอนที่มีการวัดและประเมินผล ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยอาจใช้วิธีต่าง ๆ เช่น การสังเกต การซักถาม การทดสอบ การให้ค้นคว้ารายงาน การทำแบบฝึกหัด ฯลฯ การวัดและประเมินผลจะช่วยวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และวัดผลสำเร็จของผู้สอน ผู้สอนจะนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลย้อนกลับ เพื่อพิจารณาการสอนของตนว่า มีข้อบกพร่องที่องค์ประกอบการสอนข้อใด ทำให้แก้ไขได้ตรงจุด เพื่อความสมบูรณ์ของการสอนครั้งต่อไป

13. เป็นการสอนที่ผู้สอน สอนด้วยวิญญานความเป็นครู สอนด้วยความกระตือรือร้น สอนด้วยความตั้งใจ ความเต็มใจ และความมั่นใจ บุคลิกภาพท่าทีการแสดงออกของผู้สอนจะสะท้อนให้ผู้เรียนเข้าใจความรู้สึกของผู้สอนได้ดี ถ้าผู้สอนมีความรู้สึกที่ดีทั้งต่อผู้เรียนและต่ออาชีพ ผู้เรียนส่วนใหญ่จะเรียนด้วยความศรัทธา ด้วยความสุข ด้วยความตั้งใจ และด้วยความเต็มใจเช่นกัน

สรุปได้ว่า ลักษณะการสอนที่ดี เป็นการสอนที่เลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสมที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ มีการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางสร้างสรรค์ โดยเฉพาะการสอนในระดับอุดมศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาควรศึกษาถึงองค์ประกอบของการสอน วิธีสอน และลักษณะการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน รวมทั้งเลือกเทคนิควิธีสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา ตลอดจนใช้จิตวิทยาในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วที่สุด

3. องค์ประกอบของการสอนในสถาบันอุดมศึกษา

การเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา หากได้มีการพิจารณาอย่างละเอียดแล้ว นอกจากครู นักเรียนและเนื้อหาวิชาหรือหลักสูตรที่จัดได้ว่าเป็นองค์ประกอบหลักของการสอนแล้ว ยังพบว่า มีองค์ประกอบในด้านต่าง ๆ ที่สถาบันควรตระหนักและให้ความสำคัญ เพื่อให้การดำเนินงานจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายและเกิดคุณภาพ

องค์ประกอบในแง่มุมต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งสมมุติระพีจิตร (ม.ป.ป. : 1 - 2) อธิบายไว้ว่าประกอบด้วย

1. สภาพแวดล้อมโดยทั่ว ๆ ไปของสถาบัน การจัดการศึกษาในแต่ละสถาบันซึ่งไม่ว่าจะเป็นสถาบันการศึกษาประเภทใด ระดับใดก็ตาม อาจมีความขัดแย้งทางวิชาการ เช่น ความขัดแย้งระหว่างทฤษฎีกับแนวปฏิบัติของสถาบัน หรือความไม่สมดุลกันระหว่างจำนวนผู้เข้ารับการศึกษากับแต่ละสาขาวิชา เป็นต้น เหล่านี้ทำให้ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนหลักสูตร การประเมินผล และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ความไม่ได้สัดส่วนของสภาวะแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาทั้งทางด้านวิชาการ การสังคม การเรียนการสอน การให้บริการสังคม และอื่น ๆ บางสถาบันอาจเน้นการอบรมนักเรียนของตนไปทางด้านใดด้านหนึ่ง ตามปรัชญาและจุดมุ่งหมายของสถาบันนั้น บางสถาบันอาจเน้นด้านวิชาการมากจนลืมนึกไปว่าบัณฑิตจะมีปัญหาด้านการปฏิบัติตน การวางตนในสังคมไทย หรือบางสถาบันอาจเน้นการฝึกวิชาชีพจนขาดการอบรมจรรยาวิชาชีพ หรือความรู้ทั่วไป ซึ่งอาจจะเป็นปัญหาสำหรับนิสิตภายหลัง ดังนั้นสัดส่วนที่เหมาะสมของสภาวะแวดล้อมของสถาบันจึงมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนอีกประการหนึ่ง

3. ความแตกแยกกันระหว่างผู้สอน และกลุ่มผู้เรียน หรือระหว่างผู้สอนและระหว่างกลุ่มผู้เรียน ซึ่งอาจเกิดจากปัญหาต่าง ๆ กัน มีความเห็นไม่ตรงกันอันเนื่องมาจากปัญหาด้านการเมือง ด้านวิชาการ ด้านสังคม ด้านการบริหาร หรือปัญหาครอบครัวก็ตาม ไม่ว่าจะเนื่องจากการแตกแยกกรณีใด ย่อมมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนทั้งสิ้น

4. ความเร่งร้อนและความตึงเครียดของนิสิตในสังคมปัจจุบัน เป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ผลกระทบจากเรื่องนี้ก่อให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอน หลักสูตร การเปิดสาขาวิชาใหม่ ๆ ให้ตรงตามความต้องการของสังคมปัจจุบัน นอกจากนั้นยังมีผลกระทบต่อการจัดแบ่งเวลาในการปฏิบัติภารกิจทั้งของผู้สอนและผู้เรียน ดังนั้นสภาพสังคมปัจจุบันซึ่งมีการแข่งขันในทุกด้านตลอดเวลา อาจเป็นสาเหตุทำให้คุณภาพการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาดีขึ้น ด้อยลง หรือมีความแตกต่างกันได้

5. ความกดดันที่เกิดจากการเรียนหรือการสอนที่ผู้เรียนรับภาระหนักมากเกินไป ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลกระทบจากสังคมและค่านิยมในปัจจุบัน

นอกจากองค์ประกอบที่มีผลต่อการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาที่มีผลจากปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันแล้ว ยังมีองค์ประกอบทางการสอนที่มุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ดังที่ สุพิน บุญชูวงศ์ (2530 : 13) อธิบายว่า

1. ครู เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการสอน ซึ่งครูควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีบุคลิกภาพดี

2. นักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเท่ากับครูผู้สอน ทั้งครูและนักเรียนต้องร่วมมือกันเพื่อช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ

3. สิ่งที่จะสอน ได้แก่ เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ซึ่งครูจะต้องจัดเนื้อหาวิชาให้มีความสัมพันธ์กัน มีความน่าสนใจเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น รวมทั้งสภาพแวดล้อมของการเรียนการสอน

การสอนในสถาบันอุดมศึกษา ควรใช้วิธีการสอนหลากหลายวิธี เพื่อให้เหมาะกับระดับ การศึกษาของผู้เรียน ซึ่งความคิดเห็นของพัทยา สายหู (ม.ป.ป. : 52) กล่าวว่า อาจารย์ผู้สอน ส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบบรรยายเป็นหลัก โดยเฉพาะใช้สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนวิธี การสอนแบบอื่น ๆ เช่น วิธีสอนแบบสัมมนากลุ่มย่อย หรือเรียนจากกิจกรรมโดยทั่วไป จัดว่าเป็น วิธีสอนสำหรับนิสิตในระดับบัณฑิตศึกษา และ เจียรนัย พงษ์ศิวาภัย (2528 : 18 – 20) ให้ ความเห็นว่า เพื่อให้ผู้สอนมีเทคนิคและความชำนาญในการสอนมากขึ้น ดังนั้นในขณะที่ทำการสอน ผู้สอนจะต้องหาประสบการณ์จากการสอนไปพร้อมกันด้วย

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 77 – 80) ให้ความเห็นว่า ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาควร จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สอน ผู้เรียน จิตวิทยาการเรียนการสอนและนำมา ปรับใช้ให้เหมาะสม ดังนี้คือ

องค์ประกอบเกี่ยวกับด้านผู้สอน สิ่งที่ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาจำเป็นต้องมี คือ มีพื้นฐานความรู้ด้านวิชาการดี มีความสามารถเชี่ยวชาญในวิชาชีพที่จะทำการสอน อีกทั้งยังต้อง มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการ และกลวิธีการสอน ควรมีพื้นฐานในด้าน ส่วน ตัวที่เหมาะสมจะทำการสอนในระดับอุดมศึกษา เช่น อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน และควรมีทัศนคติที่ดีต่อการสอนด้วย

องค์ประกอบเกี่ยวกับด้านผู้เรียน ผู้สอนควรจะได้ศึกษาข้อมูลส่วนตัว และพื้นฐานความรู้ เดิมของผู้เรียน เพื่อจะได้นำข้อมูลนี้มาช่วยในการกำหนดการจัดระบบการสอนให้ตรงตามความ ต้องการ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน โดยกำหนดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ในหลักสูตรด้วย

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนควรใช้จิตวิทยาในการสอน นำมาสร้างบรรยากาศ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อจูงใจให้กระบวนการสอนเป็นที่น่าสนใจ ซึ่งปฏิสัมพันธ์นี้จะส่งผลให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

จึงอาจสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย สถาบันควรให้ ความสำคัญขององค์ประกอบของการสอนในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งจากสภาพแวดล้อมในด้านบริหาร ด้านวิชาการ ด้านการบริการ และด้านอื่น ๆ เพื่อช่วยให้เกิดคุณภาพในการจัดการศึกษา และทำให้ การผลิตบัณฑิตเป็นที่น่าพอใจยิ่งขึ้น

4. องค์ประกอบของการปฏิบัติงานสอน

อาจารย์ผู้สอนที่ดีควรเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพดี มีคุณลักษณะในด้านการแสวงหาความรู้ มีความสนใจทั้งในสาขาวิชาที่สอนและสาขาอื่น ๆ อันเป็นองค์ประกอบด้านหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติงาน

สอนประสบผลสำเร็จ และองค์ประกอบที่สำคัญของการปฏิบัติงานสอนที่อาจารย์ผู้สอนควรปฏิบัติมี 4 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน

ด้านวิชาการ

อาจารย์ผู้สอนที่มีคุณภาพต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ด้านวิชาการ มีการแสวงหาความก้าวหน้า และสร้างความตื่นตัวที่จะพัฒนาประสิทธิภาพทางด้านวิชาการอยู่เสมอ หากขาดความรู้ทางด้าน วิชาการก็ถือว่าขาดคุณสมบัติของการเป็นครูอาจารย์ (วิจิตร ศรีสอาน. 2519 : 9 – 10)

ส่วนความรู้ด้านวิชาการที่ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2526 : 278 – 279) อธิบายไว้คือ ความรู้และความคิด ซึ่งอาจารย์ผู้สอนควรมีความรู้ลึกซึ้งในสาขาวิชาของตนเอง โดยคิดให้กว้าง ออกไปในหลักการและความสำคัญของวิชาอื่น ๆ รวมทั้งยังต้องคิดให้ไกล คือคิดให้แจ่มชัดว่า วิชาการต่าง ๆ หรือวิธีการต่าง ๆ จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างไร

การพิจารณาความรู้ด้านวิชาการของผู้ที่จะเข้ามาเป็นอาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษา ควรมีการคัดเลือกอาจารย์ซึ่งมีคุณลักษณะของครูดี ดังผลการศึกษาของสุรชาติ สังข์รุ่ง (2539 : 55-57) สรุปได้ว่า ครูดีควรมีลักษณะด้านวิชาการ คือมีสติปัญญาดี มีความรู้ในวิชาที่สอนอย่างดี มีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพ รวมทั้งรู้จักวิธีแสวงหาความรู้และหมั่นแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ โดยเฉพาะในด้านการสอน ควรใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาของผู้เรียน รู้จักหาแนวทางใหม่ ๆ มาปรับปรุงการสอนอยู่เสมอ มีการใช้สื่อการสอนอย่างเหมาะสม รวมทั้ง มีการประเมินผลการเรียน และนำผลการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนด้วย

อาจารย์ผู้สอนที่มีคุณภาพควรจะดำเนินการสอนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยใช้ความรู้ ความสามารถ แนวคิดและเทคนิควิธี ในการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ด้านวิชาการ ดังที่ ทวีป อภิสสิทธิ์ (2530 : 38 – 41) กล่าวไว้ว่า ควรปฏิบัติดังนี้

1. มีความศรัทธาในสาขาอาชีพที่ตนทำอยู่ โดยการบอกรับหรือติดตามอ่านเอกสาร วารสาร โดยเฉพาะในสาขาวิชาของตนเอง
2. มีการติดตามข่าวสารข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ความสนใจอ่านหนังสือพิมพ์ ฟังวิทยุ เข้าห้องสมุดเพื่อติดตามความเคลื่อนไหว และความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการใหม่ ๆ
3. มีการสังสรรค์ทางวิชาการกับเพื่อนร่วมงาน หรือบุคคลในแวดวงวิชาการในสาขาเดียวกัน หรือต่างสาขาอยู่เสมอ
4. ให้ความสนใจเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ในสาขาวิชาชีพหรือวิชาที่เกี่ยวข้องอันจะเป็นประโยชน์แก่งานด้านวิชาการและการสอนด้วย
5. สนใจ ค้นคิดและค้นคว้าทดลอง เพื่อพัฒนาวิชาการวิชาชีพและเทคนิควิธีในการถ่ายทอดความรู้ให้เกิดความก้าวหน้าอยู่เสมอ

เสรี ชัดเข้ม (2540 : 3) ให้ความเห็นว่าหน้าที่สำคัญของอาจารย์ผู้สอนในฐานะที่เป็น วิชาชีพ คือ ควรมีความสามารถในสาขาวิชาที่สอน โดยควรจบปริญญาวิชาเอกในสาขาวิชาที่สอน

อีกทั้งยังควรได้รับการอบรมและค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ซึ่งความรู้ด้านวิชาการของอาจารย์ผู้สอน จัดได้ว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก

ถึงแม้ว่า สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่จะมีนโยบายให้การสนับสนุนการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของอาจารย์ก็ตาม แต่จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการการพัฒนาด้านวิชาการของอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย พบว่า อุปสรรคของการพัฒนาตนเองด้านวิชาการของอาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คืออาจารย์มีภาระในการสอนมาก เรื่องที่จัดประชุม อบรม สัมมนา ไม่เป็นที่น่าสนใจ ส่วนประเด็นในด้านการศึกษาต่อ พบว่ามีอุปสรรคในเรื่องที่มีอายุมาก มีภาระทางครอบครัวและสุขภาพไม่ดี (จิรเนาว์ ทัดศรี. 2533 : บทคัดย่อ)

บุหลัน ทองกลีบ (2535 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการของอาจารย์ วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข พบว่าอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลที่มีประสบการณ์ต่างกัน และอยู่ในภูมิภาคที่ต่างกัน มีปัญหาในการพัฒนาสมรรถภาพทางด้านวิชาการโดยรวมต่างกัน

งานวิจัยของ สุรพงษ์ หงษ์ศิลา (2539 : 38) ศึกษาสมรรถภาพอาจารย์อุตสาหกรรมศึกษา พบว่า อาจารย์ควรมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและเจตคติที่ดี ด้วยการเตรียมการสอน และเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนได้อย่างเหมาะสม และจากงานวิจัยของ นิโรจน์ ไทยทอง (2535 : 106 – 108) ซึ่งทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาบุคลากร สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา ในวิทยาลัยครู พบว่า อาจารย์มีความต้องการในการพัฒนาบุคลากรสาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา ด้วยการศึกษาค้นคว้าและการฝึกอบรมระยะสั้น โดยเรื่องที่ต้องอบรมควรทันสมัยและสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้จริง ส่วนเรื่องการศึกษาต่ออันมีความต้องการที่จะได้รับการสนับสนุนทั้งในด้านเวลาและทุนการศึกษา

สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานสอนให้เกิดคุณภาพนั้น อาจารย์ผู้สอนซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการสอน อาจารย์ผู้สอนควรได้ตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องความรู้ด้านวิชาการ กล่าวคือ มีความรู้ลึกในสาขาวิชาหลักของตนเอง โดยคิดให้กว้างออกไปในหลักการและคิดให้ไกล อีกทั้งอาจารย์ผู้สอนควรเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาตนเอง จากการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเสมอ และควรได้มีการทดลองปรับปรุงความรู้ให้ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ เพื่อนำมาถ่ายทอดให้เหมาะสมกับผู้เรียนด้วย

ด้านทักษะและเทคนิคการสอน

อาจารย์ผู้สอนที่ดีควรมีคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ หนึ่ง การมีความรู้ดี รู้ลึกและรู้รอบ สอง การมีทักษะและเทคนิคการสอนดี และสาม การมีคุณธรรม จริยธรรมและมีศรัทธาในอาชีพครู จะเห็นได้ว่าทักษะและเทคนิคการสอนเป็นคุณลักษณะที่ช่วยให้ผู้สอนประสบความสำเร็จในอาชีพ ซึ่งจะต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ (อาภรณ์ ใจเที่ยง. 2540 : 167)

ความหมายของทักษะการสอน ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายนัย กาญจนา เกียรติประวัตติ (2524 : 77 – 78) สรุปว่า ทักษะการสอนเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในขณะที่ทำการสอน จากการให้ความรู้จากการอธิบาย การบรรยาย การสาธิต การใช้สื่อการเรียน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน รวมทั้งการที่ผู้สอนมีบทบาทในการแนะนำเรื่องต่าง ๆ แก่ผู้เรียนด้วย

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 168 – 169) ได้สรุปว่า ทักษะการสอนคือ ความชำนาญในการสอนโดยใช้ความสามารถ ดำเนินการสอนอย่างคล่องแคล่ว ราบรื่น และเรียบร้อย ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความกระจำในบทเรียนโดยใช้เวลาน้อย อาจารย์ผู้สอนที่มีทักษะการสอนควรมีคุณลักษณะดังนี้

1. ทำการสอนด้วยความคล่องแคล่ว กระฉับกระเฉง จะทำให้การสอนเป็นไปอย่างราบรื่น และสำเร็จเรียบร้อย แม้จะพบอุปสรรคบ้างก็สามารถแก้ปัญหาให้ผ่านไปด้วยความมั่นใจ

2. ทำการสอนด้วยความถูกต้องแม่นยำ หมายถึง มีความถูกต้องแม่นยำในด้านเนื้อหาสาระและวิธีการ ผู้สอนสามารถให้เนื้อหาสาระที่ถูกต้องตรงตามทฤษฎี ครอบคลุมขอบข่ายวิธีการ และมีความแม่นยำ รวมทั้งการใช้วิธีการ ทักษะในการจัดกระบวนการเรียนการสอน เหมาะสมกับลักษณะวิชา ระดับสติปัญญา และสภาพแวดล้อมของผู้เรียน

3. ทำการสอนบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพในเวลาที่เหมาะสม ผู้สอนที่มีทักษะการสอนจะทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การสอนตามเวลาที่กำหนดไว้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2537 : 57) ได้สรุปลักษณะการสอนที่มีประสิทธิภาพของผู้สอนไว้ดังนี้

1. มีการตั้งจุดมุ่งหมายของการสอนที่ชัดเจน

2. การวางขอบข่ายของการสอนจำเป็นต้องคำนึงถึงผู้เรียน ในแง่ประสบการณ์เดิม สติปัญญา อายุ และเนื้อหาที่นำมาสอน เพื่อวางขอบข่ายให้เนื้อหาวิชาและการจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับผู้เรียน

3. การวางแผนการสอน เป็นเรื่องและผู้สอนจะประมวลความเห็นจากประสบการณ์เดิมของผู้เรียน จากจุดมุ่งหมายที่คาดหวังและจากทรัพยากรที่มีอยู่ นำมาจัดให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น แล้วจึงเลือกเนื้อหา หนังสือ อุปกรณ์ และวัสดุการสอนอื่น ๆ ตลอดจนวิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน

4. การจัดสภาพห้องเรียน เป็นการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน ทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ให้มีบรรยากาศเหมาะสมแก่การเรียนรู้ และการสร้างบรรยากาศทางอารมณ์

5. การนำแหล่งความรู้ ทั้งทางด้านบุคคล สิ่งแวดล้อม วัสดุ สิ่งพิมพ์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ มาใช้ประกอบการสอน โดยเลือกให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของบทเรียน

6. การสอนควรเน้นการค้นคว้าด้วยตนเอง ทักษะการแก้ปัญหา การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์เรียนรู้

7. มีการประเมินผลเพื่อนำไปปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ในการปฏิบัติงานสอนให้เกิดประสิทธิภาพ นอกจากจะต้องใช้วิธีสอนหลากหลายวิธี ใช้ความสามารถด้านทักษะและการถ่ายทอดความรู้ เพื่อทำให้ผู้เรียนได้เกิดความเข้าใจ และกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะต้องได้รับการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ อาจารย์บางท่านจะขาดทักษะในการถ่ายทอดความรู้ โดยเฉพาะอาจารย์ที่สังกัดคณะวิชาอื่นนอกจากคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ ซึ่งอาจารย์มีความรู้ความสามารถในแขนงวิชาของตน แต่ขาดการฝึกทักษะในการถ่ายทอดความรู้ โดยเฉพาะถ้าเป็นอาจารย์ใหม่ ก็จะมีขาดประสบการณ์ในด้านนี้ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการสอนเป็นอย่างมาก (เบรื่อง กุมุท. 2519) จากการศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอน สาขาวิชาการต่าง ๆ ของวิทยาลัยครู (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2536 : 29 – 31) พบว่า อาจารย์ผู้สอนไม่พร้อมในด้านความรู้ ขาดประสบการณ์ในการสอน การถ่ายทอดความรู้ และเทคนิคในการสอน ขาดความรู้ในด้านการประเมินผล มีการจ้างอาจารย์พิเศษ หรือเชิญวิทยากรในท้องถิ่น มาทำการสอนเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจารย์พิเศษหรือวิทยากรไม่สามารถประยุกต์เนื้อหาให้สัมพันธ์กับประสบการณ์ได้ ส่งผลให้นักศึกษาที่เรียนไม่ได้รับความรู้ที่แท้จริง และเกิดความไม่มั่นใจในคุณภาพทางวิชาการด้วย ส่วนฮูเวอร์ (Hoover. 1980 : 339) ได้สรุปคุณสมบัติของการเป็นอาจารย์ผู้สอนไว้ว่า อาจารย์ผู้สอนควรมีความสามารถในการเสนอเนื้อหาได้ชัดเจน มีทักษะที่ติดต่อผู้เรียน มีการสร้างสรรค์ความรู้ที่ติดต่อกันในกลุ่มผู้ร่วมงาน ให้ความสนใจในวิชาที่สอน และมีการกระตุ้นผู้เรียนให้รู้จักคิด อีกทั้งยังสามารถประยุกต์เนื้อหาวิชาให้สัมพันธ์กัน อาจารย์ผู้สอนควรรู้จักเลือกใช้วิธีสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหา รวมถึงระดับชั้นของผู้เรียนว่าเป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาด้วย

การเป็นอาจารย์ผู้สอนที่มีประสบการณ์และมีทักษะในการสอนนั้น มีความสำคัญมาก กล่าวคือ ผู้สอนจะต้องรู้จักพลิกแพลงการสอนได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งสภาพของสังคมอันเป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งของการเป็นครูที่ดีด้วย (ชาญชัย ศรีไสยเพชร. 2525 : 164 – 169) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของโรนัลด์ อี โจนส์ และจอห์น อาร์ ไรท์ (2539 : 149–150) ที่ว่า อาจารย์ผู้สอนควรมีทักษะความชำนาญในเทคนิคการสอนต่าง ๆ โดยสามารถเลือกและใช้เทคนิคการสอนอย่างได้ผล มีการพัฒนาความสามารถในการเลือกเทคนิคการสอนจากประสบการณ์ ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีใช้เทคนิคการสอน รู้จักตนเอง และพัฒนาค่านิยมเกี่ยวกับเทคนิคการสอนด้วย

เสรี ชัดเข้ม ได้เสนอแนะว่าอาจารย์ผู้สอนควรมีทักษะต่างๆ ดังนี้ (เสรี ชัดเข้ม. 2540 : 20 – 23)

1. ทักษะในการสื่อสาร คือ การให้ความคิดเห็นและข้อมูลอย่างมีเหตุผล มีทักษะในการทำงาน และเลือกใช้วิธีสอนให้เหมาะสมกับระดับความสามารถและอายุของผู้เรียน
2. ทักษะในการจัดการ คือ การจัดกระบวนการเรียนการสอน จัดการความก้าวหน้า ใน การเรียน การให้เวลากับการสอน การเลือกหัวข้อวิชา ช่วงเวลา และเลือกใช้อุปกรณ์อย่างเหมาะสม รวมทั้งจัดการแก้ปัญหาเนื่องจากเหตุฉุกเฉินอื่น ๆ

3. ทักษะการสร้างและการพัฒนารายวิชา คือ การวางแผนรายวิชา การคัดเลือกและสร้างอุปกรณ์การสอน และการแสวงหาแหล่งทรัพยากรการเรียนการสอน

กล่าวโดยสรุป ในการดำเนินการสอนให้ประสบความสำเร็จ ผู้สอนต้องมีทักษะและเทคนิคการสอน โดยผู้สอนควรจะได้ศึกษาและทำการฝึกฝนจนสามารถใช้ทักษะและเทคนิคการสอนเหล่านั้นได้อย่างสัมพันธ์กัน จึงจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

ด้านการวัดและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งในบทบาทของอาจารย์ เพราะนอกจากจะใช้สำหรับประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียนนักศึกษาแล้ว ยังใช้เป็นมาตรการในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของตนว่า ได้ผลเป็นไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ อาจารย์จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถดำเนินการวัดและประเมินผล การเรียนการสอน ซึ่งความหมายของการวัดผลและการประเมินผล มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2535 : 1) ได้ให้ความเห็นว่า การวัดผลหมายถึงการใช้เทคนิคและวิธีการซึ่งเรียกว่าเครื่องมือวัดอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อศึกษา ค้นหา หรือตรวจสอบคุณลักษณะของบุคคล ผลงาน หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหมายแทนพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของสิ่งของหรือบุคคลที่ต้องการศึกษา

ภัทรา นิคมานนท์ (2538 : 8 – 9) ให้ความเห็นว่า การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การเอาข้อมูลทั้งหลายที่ได้จากการวัดมาใช้ในการตัดสินใจ โดยการหาข้อสรุปตัดสินประเมินค่าหรือตีราคา โดยเปรียบเทียบกับข้อมูลอื่น ๆ หรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้

นอกจากนั้นอำนาจ เลิศชัยนติ (2538 : 6) ยังให้ความหมายของการวัดผลว่า หมายถึง กระบวนการที่ได้มาตรฐานที่ต้องมีเครื่องมือของการวัด เป็นสิ่งที่กำหนดคุณลักษณะของผู้ที่จะวัด (Objects) ผลที่ได้ออกมาจะเป็นปริมาณ (Quantity) ซึ่งก็คือ ตัวเลข (Number) ในการจัดการเรียนการสอนของครู อาจต้องใช้แบบทดสอบวัดและประเมินผล อันเป็นกระบวนการในการตัดสินใจ ข้อมูลที่ได้มาจากการวัดผลหรือการทดสอบอย่างมีหลักเกณฑ์ และการใช้เทคนิคการประเมินผล ยังต้องมีหลักการของการประเมินผลตามลักษณะกิจกรรมอีกด้วย

การประเมินผลการเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ มีหลักการดังนี้ (อำนาจ เลิศชัยนติ. 2538 : 152 – 153)

1. ให้ความหมายของสิ่งที่จะประเมินให้ชัดเจน และจัดลำดับความสำคัญก่อน-หลัง การประเมินสิ่งต่าง ๆ จำเป็นต้องใช้เครื่องมือวัดผลเพื่อการเก็บข้อมูลเบื้องต้นให้ละเอียด เพราะหากไม่ทราบว่าประเมินสิ่งใด ประเมินผลอะไร ก็อาจจะเลือกเครื่องมือวัดผลมาใช้ได้ไม่เหมาะสม เช่น การประเมินผลคุณลักษณะทางจิตวิทยาการศึกษาซึ่งต้องใช้เทคนิควิธีในการประเมินผลให้ถูกต้อง ถูกวิธีการ จึงจะทำให้การลงความเห็นตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ มีความเที่ยงตรงและเชื่อมั่นได้

2. ใช้เทคนิควิธีการประเมินให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการประเมินผล จุดประสงค์ของการประเมินเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้ประเมินผลทราบว่า ควรจะเลือกใช้เทคนิควิธีอะไรในการประเมินผลการเรียนการสอน เช่น เทคนิควิธีการทดสอบเป็นกลุ่มหรือทดสอบทีละคน แล้วแต่กรณี ส่วนการประเมินผลบุคลิกภาพ หรือการศึกษาเด็กเป็นรายกรณี จำเป็นต้องใช้เทคนิควิธีการหลาย ๆ อย่าง ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการศึกษาเด็กแต่ละคน เป็นต้น

3. การประเมินผลแบบรวบยอด ต้องใช้เทคนิควิธีการหลายอย่างผสมผสานกัน และเนื่องจากจุดประสงค์การเรียนการสอนมีหลายประเภท ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด คุณธรรม และการปฏิบัติงาน ดังนั้นเทคนิคการประเมินผลจึงควรใช้เครื่องมือและวิธีการหลาย ๆ ประเภท ผสมผสานกันให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอน ไม่ควรใช้เครื่องมือวัดผลอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว

4. การใช้เทคนิควิธีการประเมินผลแต่ละแบบแต่ละอย่าง ผู้ประเมินควรต้องเข้าใจขีดจำกัด และข้อบกพร่องของวิธีนั้น ๆ

5. เทคนิคการประเมินผลควรนำไปสู่ข้อสรุปที่ดี โดยข้อสรุปที่ได้นั้นสามารถนำไปใช้เพื่อการแนะแนวหรือการบริหารการศึกษาได้ เป็นต้น

จึงอาจสรุปได้ว่า การวัดผลและการประเมินผลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการปฏิบัติงานสอน เพราะเป็นวิธีการพิจารณาตัดสินความสามารถของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ช่วยให้ผู้สอนรู้จักผู้เรียนดีขึ้น รวมถึงทำให้ผู้สอนทราบข้อบกพร่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการสอนด้วย

ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน

ในการปฏิบัติงานสอนให้เกิดประสิทธิภาพดีนั้น สื่อการสอนมีบทบาทในการเป็นตัวกลางที่ให้ข้อมูลความรู้ จากผู้สอนหรือจากแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียนได้เป็นอย่างดี แต่การใช้สื่อการสอนให้ประสบผลสำเร็จนั้น จะต้องใช้สื่อการสอนให้ตรงกับจุดประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมการเรียน อีกทั้งยังต้องใช้อย่างประหยัดและคุ้มค่าที่สุดด้วย (อำภา บุญช่วย. 2537 : 98) นอกจากนั้นเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าขึ้น มีส่วนช่วยให้ผู้สอนสามารถนำเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาประกอบการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น คอมพิวเตอร์ช่วยสอน คอมพิวเตอร์ในการออกแบบ เป็นต้น ซึ่งเทคโนโลยีที่ทันสมัยจะช่วยให้ประหยัดเวลาและแรงงาน ทั้งยังสามารถช่วยให้การสอนประสบผลสำเร็จได้ดีอีกด้วย

สื่อการสอน เป็นเทคโนโลยีที่ผู้สอนสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานสอน สื่อ (Media) หมายถึง สิ่งใด ๆ ที่บรรจุข้อมูลเพื่อให้ผู้ส่งและผู้รับสามารถสื่อสารกันได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เมื่อมีการนำสื่อมาใช้ในการเรียนการสอน จึงเรียกว่า สื่อการสอน (Instructional Media) ซึ่งหมายถึงตัวกลางที่ช่วยนำและถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอน หรือจากแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ (กิดานันท์ มลิทอง. 2531 : 75 - 76) สื่อการสอนในกระบวนการเรียนการสอน ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและประหยัดเวลา ช่วยถ่ายทอด

ความรู้สึก ความคิดเห็นระหว่างครูและผู้เรียน ช่วยสร้างความเข้าใจเรื่องราวที่ครูสอนได้อย่างรวดเร็ว และจำได้อย่างถาวร ลืมยาก สามารถเรียนรู้ได้มากขึ้น ซึ่งทำให้ผู้เรียนรู้จักการอภิปรายแสดงความคิดเห็น สื่อการสอนมีความจำเป็นในการสอนมาก เพราะสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลให้มีความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้น ทำให้ครูจำเป็นต้องสอนเนื้อหาวิชามากขึ้น และประกอบกับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น สื่อการสอนจึงมีความสำคัญที่จะช่วยเน้นให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นการที่ผู้เรียนมีภูมิหลังและความพร้อมที่แตกต่างกันทำให้การเรียนรู้ต่างกัน ครูจึงควรรู้จักใช้สื่อการสอนและเทคนิควิธีที่จะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในบทเรียน และเกิดประสิทธิผลในการเรียน ดังที่ สมบูรณ์ สงวนญาติ (2534 : 89) ได้สรุปบทบาทและความสำคัญของสื่อการสอนในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. ช่วยให้คุณภาพการเรียนรู้ดีขึ้น เพราะผู้เรียนเกิดความเข้าใจเป็นรูปธรรมชัดเจน
2. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ในปริมาณมากขึ้นในเวลาที่กำหนด
3. ช่วยให้ผู้เรียนสนใจ และมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการเรียนการสอน
4. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ และการเรียนรู้มีความแม่นยำขึ้น
5. ส่งเสริมการคิดและการแก้ปัญหาในกระบวนการเรียน
6. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ในสิ่งที่เรียนรู้ได้ลำบาก เพราะสามารถทำสิ่งที่ซับซ้อนให้ง่ายขึ้น

กิตานันท์ มลิทอง (2536 : 83) ให้ความเห็นว่า สื่อการเรียนการสอนจะทำให้เกิด

ประสิทธิภาพในการสอน ดังนี้

1. สื่อจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหา ในบทเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาสั้น และช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง

2. สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสุขและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน

3. การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกัน และเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่เรียน

4. ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น

5. ช่วยเสริมสร้างลักษณะที่ดีในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อเหล่านั้น

6. ช่วยแก้ปัญหาเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการจัดให้มีการใช้สื่อในการศึกษารายบุคคล

การจัดประเภทของสื่อการสอนที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบันอาจจัดแบ่งได้ดังนี้ คือ สื่อทางโสต (Audio) สื่อสิ่งพิมพ์ (Print) ภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว (Still and Motion Visual) และของจริง (Real Object) เหตุผลของการที่ต้องมีการจัดประเภทของสื่อ เนื่องจากสื่อชนิดหนึ่งๆ นั้นสามารถทำหน้าที่อย่างหนึ่งได้ดีที่สุด อย่างไรก็ตาม สื่อการสอนอาจจำแนกตามลักษณะที่ใช้เป็น 3 ประเภท เรียกว่าเป็นโสตทัศนอุปกรณ์ (Audio Visual Aids) ได้แก่

1. สื่อประเภทใช้เครื่องฉาย ได้แก่ เครื่องฉายแผ่นโปร่งใส เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายสไลด์

2. สื่อประเภทไม่ใช้เครื่องฉาย ได้แก่ ภาพนิ่ง แผนภูมิ ของจริง ของจำลอง

3. สื่อประเภทเครื่องเสียง ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง วิทยุ แผ่นเสียง

การใช้สื่อการสอนในแต่ละครั้งนั้น ผู้สอนสามารถใช้เพียงอย่างเดียว หรืออาจใช้สื่อร่วมกันหลาย ๆ อย่างในรูปแบบของสื่อประสมก็ได้ ซึ่งเป็นการนำโสตทัศนูปกรณ์ตั้งแต่ 2 อย่างขึ้นไป มาใช้ร่วมกันในการเรียนการสอน การใช้สื่อประสมโดยทั่วไปแล้วจะใช้สื่อแต่ละอย่างเป็นขั้นตอน แต่ในบางครั้งก็อาจใช้สื่อหลายชนิดพร้อมกันได้ ในบางครั้งผู้สอนอาจผลิตชุดสื่อประสมขึ้นตามขั้นตอนการใช้ของระบบการสอน เช่น จัดเป็นชุดการสอนสำหรับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดเป็นชุดการเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนเพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สื่อประสมแต่ละชุดจะมีลักษณะอย่างไรรัน ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของบทเรียนและวัตถุประสงค์ของการใช้ แต่โดยทั่วไปแล้วชุดสื่อประสมจะจัดอยู่ในกล่องหรือแฟ้มที่ประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังนี้ (พรรณราย เทียมทัน. ม.ป.ป.)

1. คู่มือสำหรับผู้สอนในการใช้ชุดการสอน และสำหรับผู้เรียนในชุดการเรียนรู้
 2. คำสั่งเพื่อกำหนดแนวทางในการสอนหรือการเรียนรู้
 3. เนื้อหาบทเรียนจะจัดอยู่ในรูปของสไลด์ फिल्मสตริป เทปบันทึกเสียง วัสดุกราฟิก วีดิโอ-เทป หนังสือบทเรียน ฯลฯ เป็นต้น
 4. กิจกรรมการเรียนรู้ เน้นการให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่กำหนดให้ หรือค้นคว้าต่อจากที่ได้เรียนไปแล้ว เพื่อให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น
 5. การประเมินผล เป็นแบบทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนนั้น
- หลักเกณฑ์การเลือกใช้สื่อการสอน พรรณราย เทียมทัน ให้ความเห็นว่าการเลือกใช้สื่อการสอน ควรพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (พรรณราย เทียมทัน. ม.ป.ป.)
1. ความเหมาะสม สื่อที่จะใช้นั้นจะต้องเหมาะสมกับเนื้อหาวัตถุประสงค์ของการสอน
 2. ความถูกต้อง สื่อที่ใช้นั้นช่วยให้นักเรียนได้ข้อสรุปในเนื้อหาที่ถูกต้อง
 3. ความเข้าใจ สื่อที่ใช้ช่วยให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักเรียน
 4. ประสบการณ์ที่ได้รับ สื่อที่ใช้นั้นช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่แก่นักเรียน
 5. เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ระดับชั้น จำนวนผู้เรียน ความสามารถ ความสนใจ ทักษะ และรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน
 6. เหมาะสมกับทัศนคติและทักษะของครูผู้สอน
 7. ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้ดี
 8. คำนึงกับราคาและการลงทุนในการผลิตและการนำมาใช้
 9. สื่อที่ใช้นั้นช่วยให้นักเรียนร่วมกิจกรรมตามที่ครูต้องการ
 10. ระยะเวลาในการเสนอสื่อการสอนนั้นเหมาะสม

11. สื่อนั้นช่วยเสนอแนะกิจกรรมอื่น ๆ ที่นักเรียนอาจปฏิบัติเพิ่มเติมได้
12. มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อ เช่น สถานที่ แสงสว่าง และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เป็นต้น

จากการวิจัยของ จันทรา คลอดเพ็ง (2532 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนวิชาพลศึกษาว่า วิทยาลัยพลศึกษาควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความชำนาญทางวิชาการ มีการพัฒนาสื่อการสอนและการใช้อุปกรณ์กีฬาให้ทันสมัยอยู่เสมอ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ วิจิต วิทยกุล (2536 : 37) เรื่องทัศนคตินักศึกษา กศ.บป. ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนและบริการวิชาการของคณะวิชาวิทยาการจัดการ วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์ ที่พบว่า อาจารย์มีพฤติกรรมการจัดการใช้สื่อประกอบการสอนน้อย ควรพัฒนาให้มีการใช้สื่อประกอบการสอนให้มากขึ้น และนิพนธ์ วรรณเวช (2538 : 83) ได้ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า อุปกรณ์การสอนมีจำนวนไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา และอุปกรณ์การสอน บางประเภทด้อยคุณภาพ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรจัดให้มีการอบรมอาจารย์ผู้สอนให้ได้เรียนรู้การใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอนที่ทันสมัยด้วย

งานวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโครงการ กศ.บป. ของ ดาราวดี สุขมลสัจย์ และคณะ (2538 : 223) พบว่า ผู้เรียนต้องการให้อาจารย์ผู้สอนแนะนำการใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยก่อนที่จะทำการสอน และจากงานวิจัยของ สุภา อังกระวานนท์ (2539 : บทคัดย่อ) เรื่องทัศนคติและความต้องการในการใช้คอมพิวเตอร์ ของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า คอมพิวเตอร์เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่ใช้ในการเรียนการสอนได้ดีในบางวิชา และยังต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนอีกด้วย

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน สรุปได้ว่าการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสอนเป็นอย่างมากผู้สอนควรเลือกและใช้สื่อการสอนให้ถูกต้อง เหมาะสมกับตัวผู้เรียน เนื้อหา และประหยัดให้ได้ผลคุ้มค่าที่สุด การสอนจึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้

5. สภาพการจัดการศึกษาในสถาบันราชภัฏ

สถาบันราชภัฏเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เดิมคือ “วิทยาลัยครู” มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 36 แห่ง ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร 6 แห่ง และกระจายอยู่ในส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ 30 แห่ง สถาบันราชภัฏมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538 (ราชกิจจานุเบกษา. 2538 : 2) คือ ให้การศึกษาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการวิจัย ให้บริการวิชาการแก่สังคม ปรับปรุง ถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู ปัจจุบันสถาบันราชภัฏ ยังคงจัดการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2536 (กรมการฝึกหัดครู. 2536 : 5) ซึ่งมีหลักการดังนี้

หลักสูตรวิทยาลัยครูยึดหลักมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพระดับอุดมศึกษา มุ่งผลิตกำลังคนสนองความต้องการของท้องถิ่นและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งที่เป็นนักวิชาการทั้งวิชาชีพและวิชาชีพชั้นสูง มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตามสภาพการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และความก้าวหน้าของวิทยาการ เปิดโอกาสให้มีการเลือกเรียนได้อย่างกว้างขวาง ทั้งหลักสูตรระดับอนุปริญญา และระดับปริญญาตรี การจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ มุ่งเน้นการปฏิบัติควบคู่ทฤษฎี และยึดหลักความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและชุมชน นำไปสู่การพัฒนาก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถภาพในวิชาชีพ ทั้งในด้านความรู้ ด้านเทคนิควิธีและการจัดการงานอาชีพและด้านคุณธรรม

จุดมุ่งหมายหลักสูตร มุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณสมบัติ ตามหลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2536 (กรมการฝึกหัดครู. 2536 : 6) ดังนี้

1. มีความรู้ ทักษะและเทคนิคเฉพาะทาง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี
2. มีทักษะในด้านการจัดการงานอาชีพ สามารถดำเนินงานอาชีพของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีความคิดสร้างสรรค์ มีนิสัยใฝ่รู้ มีทักษะและวิจารณญาณในการแก้ปัญหา สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน
4. มีเจตคติที่ดี มีจรรยาบรรณและมุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าในอาชีพ
5. มีโลกทัศน์ที่กว้าง ยอมรับความเปลี่ยนแปลงของสังคม
6. เป็นพลเมืองดี มีความตระหนักต่อการพัฒนาตนเองและเป็นผู้ นำในการพัฒนาสังคม
7. มีความเป็นประชาธิปไตย กระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

สถาบันราชภัฏมีการจัดการศึกษา 3 หลักสูตร ตามหลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2536 (กรมการฝึกหัดครู. 2536 : 11 – 17) คือ

หลักสูตรระดับอนุปริญญา รับผู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับ ปวช. ใช้เวลาเรียน 2 ปี ต้องเรียนระหว่าง 70–90 หน่วยกิต

หลักสูตรปริญญาตรี รับผู้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า ใช้เวลาเรียน 4 ปี ต้องเรียนระหว่าง 120–150 หน่วยกิต

หลักสูตรปริญญาตรี รับผู้จบการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือเทียบเท่า ใช้เวลาเรียน 2 ปี ต้องเรียนระหว่าง 60–80 หน่วยกิต

สาขาวิชาที่เปิดรับนักศึกษา มีดังนี้

- สาขาวิชาการศึกษา หลักสูตรครุศาสตร์ (ค.บ.) เปิดสอน 31 โปรแกรมวิชา
- สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) เปิดสอน 24 โปรแกรมวิชา
- สาขาวิชาศิลปศาสตร์ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) เปิดสอน 26 โปรแกรมวิชา

การจัดการเรียนการสอนของสถาบันราชภัฏ (สภาสถาบันราชภัฏ. 2539 : 20 –25) ประกอบด้วยอาจารย์ผู้สอน ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำภาควิชา รับผิดชอบโดยตรงในโปรแกรมวิชาที่เปิดสอน ทำหน้าที่สอน ควบคุมโปรแกรมและประสานงานกับอาจารย์ผู้สอนร่วมในสถาบัน และวิทยากรพิเศษ อาจารย์ผู้สอนร่วมในสถาบันประกอบด้วยอาจารย์ในสถาบัน ซึ่งทำหน้าที่สอนและสนับสนุนการสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องในแต่ละโปรแกรม ส่วนวิทยากรพิเศษ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ทั้งในท้องถิ่นและส่วนกลาง

ผู้เรียน เป็นนักศึกษาภาคปกติ เข้ารับการศึกษาจากการสอบคัดเลือก มีโปรแกรมการเรียนในวันราชการตามปกติ เรียนด้วยระบบทวิภาค และนักศึกษาที่เข้ารับการศึกษาดำเนินการตามโครงการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.)

การจัดกระบวนการเรียนการสอน นักศึกษาภาคปกติและนักศึกษา กศ.บป. เข้ารับการศึกษาดำเนินการด้วยหลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2536 ซึ่งมีโครงสร้างในด้านหมวดวิชา กลุ่มวิชา หน่วยกิต และชั่วโมงเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัย และข้อบังคับสภาการฝึกหัดครูว่าด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ทั้งในสาขาวิชาการศึกษา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ดังนี้

โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วยหมวดวิชาและกลุ่มวิชา ดังนี้

1. หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป (General Education) หมายถึง วิชาศึกษาทั่วไปที่นักศึกษาทุกคนจะต้องเรียน เพื่อให้มีความรู้อย่างกว้างขวาง และรู้รอบในสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเป็นพลเมืองดีของสังคม หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป แบ่งเป็น 4 กลุ่มวิชาคือ

- 1.1 กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร
- 1.2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์
- 1.3 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์
- 1.4 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน (Specialized Education) หมายถึง วิชาเฉพาะทางใดทางหนึ่งที่นักศึกษาแต่ละคนจะเลือกเรียน เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ รู้เทคนิควิธีและเข้าใจกระบวนการงานอาชีพ ตลอดจนมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ หมวดวิชาเฉพาะด้าน แบ่งเป็น 3 กลุ่มวิชาคือ

- 2.1 กลุ่มวิชาเนื้อหา หรือกลุ่มวิชาเอก-โท
- 2.2 กลุ่มวิชาชีพครู
- 2.3 กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

3. หมวดวิชาเลือกเสรี (Free Elective) หมายถึง วิชาที่ให้นักศึกษาเลือกเรียนได้ตามความถนัดและความสนใจเพื่อให้มีโลกทัศน์ที่กว้างขวาง

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษาภาคปกติต้องมีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามสาขาวิชาที่ศึกษาอยู่และกำหนดไว้ในหลักสูตร นักศึกษาภาคปกติและนักศึกษา กศ.บป. ที่ต้องการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจะอยู่ภายใต้การควบคุม การจัดการ ของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพของแต่ละสถาบัน และมีอาจารย์นิเทศ ผู้ควบคุมงานในโรงเรียน และสถานประกอบการนั้น ๆ เป็นผู้ร่วมการนิเทศและการประเมินผลด้วย

จากการศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ การประชุมทางวิชาการ และผลการวิจัยทั้งในและต่างประเทศ อาจกล่าวได้ว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดในการผลิตบัณฑิตของสถาบันราชภัฏ คือคุณภาพของอาจารย์ผู้สอน ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนจะต้องทำหน้าที่ในการปฏิบัติงานสอนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ผู้สอนในด้านต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญอย่างยิ่ง และความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานสอน จะเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เกิดการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา ในด้านต่าง ๆ คือ ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน ผลของการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนในสถาบันราชภัฏให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการจัดกระทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ อาจารย์ของสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือที่กำลังปฏิบัติงานสอนอยู่ในปีการศึกษา 2542 จำนวน 612 คน และนักศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2542 จำนวน 11,387 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 11,999 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์ของสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือจำนวน 236 คน นักศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี ของสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือจำนวน 396 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจิจและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 40) รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 632 คน ดังรายละเอียดในตาราง 1-2

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ จำแนกตามสถาบันและคณะที่สังกัด

สถาบันราชภัฏ	คณะ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
กำแพงเพชร	ครุศาสตร์	30	12
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	40	15
	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	34	13
	วิทยาการจัดการ	15	6
	เทคโนโลยีการเกษตร	-	-
	รวม	119	46
นครสวรรค์	ครุศาสตร์	49	19
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	64	24
	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	48	19
	วิทยาการจัดการ	21	8
	เทคโนโลยีการเกษตร	-	-
	รวม	182	70
พิบูลสงคราม พิษณุโลก	ครุศาสตร์	49	19
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	57	22
	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	54	21
	วิทยาการจัดการ	22	9
	เทคโนโลยีการเกษตร	11	4
	รวม	193	75
เพชรบูรณ์	ครุศาสตร์	23	9
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	49	18
	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	31	12
	วิทยาการจัดการ	15	6
	เทคโนโลยีการเกษตร	-	-
	รวม	118	45
รวมทั้งหมด		612	236

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา จำแนกตามสถาบันและสาขาวิชา

สถาบันราชภัฏ	สาขาวิชา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
กำแพงเพชร	สาขาวิชาการศึกษา	1,948	65
	สาขาวิชาวิทยาศาสตร์	105	8
	สาขาวิชาศิลปศาสตร์	558	22
	รวม	2,611	95
นครสวรรค์	สาขาวิชาการศึกษา	1,759	60
	สาขาวิชาวิทยาศาสตร์	564	18
	สาขาวิชาศิลปศาสตร์	953	31
	รวม	3,276	109
พิบูลสงคราม พิษณุโลก	สาขาวิชาการศึกษา	1,238	50
	สาขาวิชาวิทยาศาสตร์	696	23
	สาขาวิชาศิลปศาสตร์	1,288	42
	รวม	3,222	115
เพชรบูรณ์	สาขาวิชาการศึกษา	1,708	58
	สาขาวิชาวิทยาศาสตร์	183	6
	สาขาวิชาศิลปศาสตร์	387	13
	รวม	2,278	77
รวมทั้งหมด		11,387	396

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ สร้างตามแนวคิดของ Likert (Likert's Scale) แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ มีจำนวนข้อคำถาม 56 ข้อ และแบบสอบถามสำหรับนักศึกษา มีจำนวนข้อคำถาม 50 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) เพื่อให้อาจารย์และนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะเพิ่มเติม ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเป็นลำดับดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร บทความ วารสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert) จากหลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2536 : 136 – 143)
3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยใช้แนวคำถามจากแบบสอบถามของ ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2531 : ภาคผนวก) และจินตนา มาพวง (2520 : ภาคผนวก)
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อพิจารณาความครอบคลุมในเนื้อหา สำนวนและภาษาที่ใช้ และให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อให้แบบสอบถามมีความชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
5. หากคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องชัดเจนและความสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปทดลองใช้
6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับอาจารย์และนักศึกษาของสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน รวมจำนวน 60 คน เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืน นำมาหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) แบบสอบถามสำหรับอาจารย์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 และแบบสอบถามสำหรับนักศึกษามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87
7. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้ว มาปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างอาจารย์และนักศึกษาในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้ง 4 แห่ง

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถาม

ในการกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของตัวเลือกแต่ละข้อ ผู้วิจัยกำหนดค่าระดับคะแนน 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง อาจารย์ปฏิบัติมากที่สุด/เหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง อาจารย์ปฏิบัติมาก/เหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง อาจารย์ปฏิบัติปานกลาง/เหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง อาจารย์ปฏิบัติน้อย/เหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง อาจารย์ปฏิบัติน้อยที่สุด/เหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50–5.00 หมายถึง อาจารย์มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด/เหมาะสมมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50–4.49 หมายถึง อาจารย์มีการปฏิบัติในระดับมาก/เหมาะสมมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50–3.49 หมายถึง อาจารย์มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง/เหมาะสมปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50–2.49 หมายถึง อาจารย์มีการปฏิบัติในระดับน้อย/เหมาะสมน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00–1.49 หมายถึง อาจารย์มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด/เหมาะสมน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดกระทำข้อมูล ดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงอธิการบดี สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร และสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือของบัณฑิตวิทยาลัย ไปติดต่อกับอธิการบดีสถาบันราชภัฏ ทั้ง 4 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือให้อาจารย์และนักศึกษาคอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำแบบสอบถามของอาจารย์จำนวน 236 ฉบับ และของนักศึกษาจำนวน 396 ฉบับ ไปสอบถามและเก็บรวบรวมกลับคืนด้วยตนเอง ซึ่งได้รับแบบสอบถามของอาจารย์กลับคืนมา และได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ เป็นแบบสอบถามที่ใช้ได้จำนวน 205 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.86 ส่วนแบบสอบถามของนักศึกษาได้รับกลับคืนมาและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม 396 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามค่าน้ำหนักของคะแนนที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ โดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส ในการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา เป็นรายด้านและรวมสี่ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้เทคนิคและสื่อการสอน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ เป็นรายด้านและรวมทุกด้านจำแนก

ตามคณะและประสบการณ์การสอน โดยหาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe')

3. ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ เป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน จำแนกตามสาขาวิชาและระดับชั้นปี โดยหาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe')

4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด นำมารวบรวมข้อคิดเห็น เพื่อเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย และนำไปประกอบในการอภิปรายผลการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย (Ferguson. 1981 : 49)

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Ferguson. 1981 : 68)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ t-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ (Ferguson. 1981 : 180)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้การหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach. 1971 : 64)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้ (One-Way ANOVA) และถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเซฟเฟ้ (Ferguson. 1981 : 308)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F-distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอเป็นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามคณะและประสบการณ์การสอน และข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามสาขาวิชา และระดับชั้นปี

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ รวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยรวม 4 ด้าน จำแนกตามคณะ และประสบการณ์การสอน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยรวม 4 ด้าน จำแนกตามสาขาวิชา และระดับชั้นปี โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffe'

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ใน 4 ด้าน ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด เป็นการเสนอผลในเชิงบรรยาย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามคณะและประสบการณ์การสอน และข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามสาขาวิชา และระดับชั้นปี ดังแสดงในตาราง 3-4

ตาราง 3 จำนวนและค่าร้อยละของอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามคณะและประสบการณ์การสอน

ข้อมูลพื้นฐานของอาจารย์	จำนวน	ร้อยละ
1. สังกัดคณะ		
1.1 ครุศาสตร์	60	29.3
1.2 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	58	28.3
1.3 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	54	26.3
1.4 วิทยาการจัดการ	29	14.1
1.5 เทคโนโลยีการเกษตร	4	2.0
รวม	205	100.00
2. ประสบการณ์การสอน		
2.1 ต่ำกว่า 5 ปี	46	22.5
2.2 5-10 ปี	33	16.2
2.3 11-15 ปี	16	7.6
2.4 มากกว่า 15 ปี	110	53.7
รวม	205	100.00

จากตาราง 3 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ จำนวนทั้งหมด 205 คน เป็นอาจารย์สังกัดคณะครุศาสตร์ จำนวน 60 คน (ร้อยละ 29.3) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 58 คน (ร้อยละ 28.3) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 54 คน (ร้อยละ 26.3) คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 29 คน (ร้อยละ 14.1) และคณะเทคโนโลยีการเกษตร จำนวน 4 คน (ร้อยละ 2.0) เป็นอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 46 คน (ร้อยละ 22.5) มีประสบการณ์การสอน 5-10 ปี จำนวน 33 คน (ร้อยละ 16.2) มีประสบการณ์การสอน 11-15 ปี จำนวน 16 คน (ร้อยละ 7.6) และมีประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปี จำนวน 110 คน (ร้อยละ 53.7)

ตาราง 4 จำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสาขาวิชาและระดับชั้นปี

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. สาขาวิชา		
1.1 การศึกษา	228	57.6
1.2 วิทยาศาสตร์	58	14.6
1.3 ศิลปศาสตร์	110	27.8
รวม	396	100
2. ระดับชั้นปี		
2.1 ชั้นปีที่ 1	104	26.3
2.2 ชั้นปีที่ 2	93	23.5
2.3 ชั้นปีที่ 3	174	43.9
2.4 ชั้นปีที่ 4	25	6.3
รวม	396	100

จากตาราง 4 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาในสถาบันราชภัฏ จำนวนทั้งหมด 396 คน เป็นนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาการศึกษา จำนวน 228 คน (ร้อยละ 57.6) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 58 คน (ร้อยละ 14.6) สาขาวิชาศิลปศาสตร์ จำนวน 110 คน (ร้อยละ 27.8) และศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 จำนวน 104 คน (ร้อยละ 26.3) ระดับชั้นปีที่ 2 จำนวน 93 คน (ร้อยละ 23.5) ระดับชั้นปีที่ 3 จำนวน 174 คน (ร้อยละ 43.9) และระดับชั้นปีที่ 4 จำนวน 25 คน (ร้อยละ 6.3)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ รวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน ดังแสดงในตาราง 5-18

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยรวมและเป็นรายด้าน

การปฏิบัติงานสอน	อาจารย์ N = 205		
	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
ด้านวิชาการ	3.98	0.46	มาก
ด้านทักษะและเทคนิคการสอน	4.03	0.53	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล	3.98	0.49	มาก
ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน	3.71	0.66	มาก
รวม	3.98	0.46	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่าอาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.46) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับปฏิบัติมากเป็นอันดับแรกคือ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.53) รองลงมาคือ ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.46) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.49) และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.66) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคเหนือ ด้านวิชาการ เป็นรายข้อ

การปฏิบัติงานสอนด้านวิชาการ	อาจารย์ (N = 205)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1. กำหนดวัตถุประสงค์ของรายวิชาเพื่อเป็นแนวทางในการสอน	4.41	0.69	มาก
2. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของเนื้อหาวิชาก่อนทำการสอน	4.43	0.69	มาก
3. ดำเนินการสอนตามขั้นตอนที่วางไว้	4.03	0.70	มาก
4. ศึกษาวารสารทางวิชาการเพื่อเตรียมการสอน	3.93	0.84	มาก
5. ศึกษาเอกสารทางวิชาการเพื่อเตรียมการสอน	4.18	0.70	มาก
6. แสวงหาความรู้ ความก้าวหน้าของวิทยาการใหม่ ๆ	4.16	0.76	มาก
7. เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการในเรื่องที่สนใจ	3.78	0.88	มาก
8. เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับ รายวิชาที่สอน	3.67	0.93	มาก
9. มอบหมายงานให้นักศึกษาไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	3.75	0.78	มาก
10. ใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย	3.72	0.81	มาก
11. เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ	3.52	0.86	มาก
12. จัดทำเอกสารประกอบการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ	3.73	0.88	มาก
13. ทำการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และทักษะที่จำเป็น	4.09	0.65	มาก
14. เนื้อหาวิชาที่นำมาสอนทันสมัยเหมาะสมกับเหตุการณ์	4.18	0.71	มาก
15. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับวิชาที่สอน	4.13	0.73	มาก
16. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับงานวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	3.73	0.82	มาก
17. สามารถตอบปัญหาในรายวิชาที่สอน	4.30	0.61	มาก
รวม	3.98	0.46	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ใน
สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ในด้านวิชาการโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. =
0.46) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนอยู่ในระดับ
มากทุกข้อ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคเหนือ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน เป็นรายชื่อ

การปฏิบัติงานสอนด้านทักษะและเทคนิคการสอน	อาจารย์ (N = 205)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1. กำหนดแผนการสอนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน	4.26	0.71	มาก
2. วางแผนการสอนโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของรายวิชา	4.24	0.72	มาก
3. เลือกใช้กิจกรรมการสอนต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับเนื้อหา	4.00	0.67	มาก
4. การสอนคำนึงถึงความแตกต่างกันของแต่ละบุคคล	3.72	0.88	มาก
5. การสอนคำนึงถึงความแตกต่างกันของแต่ละกลุ่มผู้เรียน	3.73	0.83	มาก
6. มอบหมายงานได้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน	3.81	0.75	มาก
7. ติดตามและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.93	0.75	มาก
8. ใช้ทำทางได้เหมาะสมขณะทำการสอน	3.86	0.69	มาก
9. บรรยายภาคในชั้นเรียนอบอุ่นและเป็นกันเอง	4.14	0.75	มาก
10. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามนอกเวลาเรียน	4.27	0.79	มาก
11. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในเวลาเรียน	4.37	0.72	มาก
12. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นนอกเวลาเรียน	4.14	0.86	มาก
13. แนะนำเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับการสอนให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	4.24	0.74	มาก
14. สามารถแก้ปัญหาในการสอนให้ผ่านไปด้วยความเรียบร้อย	4.12	0.72	มาก
15. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม	4.02	0.73	มาก
16. กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้	4.08	0.73	มาก
17. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	4.22	0.71	มาก
18. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน	3.89	0.82	มาก
19. จัดการเรียนการสอนโดยมีสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติ	3.87	0.81	มาก
20. ให้คำติชมผู้เรียนในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนการสอน	3.87	0.77	มาก
รวม	4.03	0.49	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ในด้านทักษะและเทคนิคการสอนโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.49) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคเหนือ ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายชื่อ

การปฏิบัติงานสอนด้านการวัดและประเมินผล	อาจารย์ (N = 205)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1. กำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายวิชา	4.15	0.69	มาก
2. กำหนดวิธีการในการประเมินผลที่ชัดเจน	4.17	0.67	มาก
3. ดำเนินการวัดผลตามวิธีการที่กำหนด	4.16	0.66	มาก
4. การวัดผลคำนึงถึงความยากง่ายที่เหมาะสมกับผู้เรียน	3.97	0.77	มาก
5. การวัดผลคำนึงถึงปริมาณของงานที่มอบให้ผู้เรียนปฏิบัติ	4.00	0.75	มาก
6. การวัดผลคำนึงถึงคุณภาพของงานที่มอบให้ผู้เรียนปฏิบัติ	4.09	0.67	มาก
7. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.34	0.97	ปานกลาง
8. ประเมินผลจากงานที่มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติ	4.10	0.68	มาก
9. ใช้วิธีการวัดผลเหมาะสมกับผู้เรียน	3.91	0.77	มาก
10. ศึกษาพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน	3.91	0.80	มาก
11. ใช้ผลของการทำแบบฝึกหัดเพื่อวัดผลการเรียน	3.89	0.87	มาก
12. ตรวจงานที่มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติ	4.16	0.71	มาก
13. การวัดและประเมินผลครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนการสอนทุกด้าน	3.92	0.80	มาก
14. นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการสอน	4.04	0.78	มาก
รวม	3.98	0.53	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนในสถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคเหนือ ในด้านการวัดและประเมินผลโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.53)
และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนอยู่ในระดับมาก
เกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 7 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ
ปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.97)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคเหนือ ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน เป็นรายข้อ

การปฏิบัติงานสอนด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน	อาจารย์ (N = 205)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1. เลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับวิธีสอน			
2. จัดสื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน	3.89	0.74	มาก
3. จัดห้องเรียนเหมาะสมกับการใช้สื่อการสอน	3.85	0.73	มาก
4. นำสื่อการสอนที่หลากหลายมาใช้ประกอบการสอนเพื่อให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์	3.49	0.92	ปานกลาง
5. นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประกอบการสอน	3.68	0.80	มาก
	3.72	0.78	มาก
รวม	3.71	0.66	มาก

จากตาราง 9 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบัน
ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ในด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอนโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} =$
3.71, S.D. = 0.66) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน
สอนอยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 4 นำสื่อการสอนที่หลากหลายมาใช้ประกอบการสอน
เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ อาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} =$
3.49, S.D. = 0.92)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์
 จำแนกตามคณะ โดยรวมและเป็นรายด้าน

การปฏิบัติงานสอน	คณะ ครุศาสตร์ (N = 60)		คณะวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (N = 58)		คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ (N = 54)		คณะ วิทยาการจัดการ (N = 29)		คณะเทคโนโลยี การเกษตร (N = 4)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านวิชาการ	4.04	0.50	3.90	0.46	4.06	0.46	3.88	0.39	3.94	0.26
ด้านทักษะและเทคนิคการสอน	4.09	0.53	3.95	0.48	4.12	0.48	3.93	0.42	3.92	0.29
ด้านการวัดและประเมินผล	4.01	0.60	3.88	0.55	4.09	0.49	3.89	0.44	4.07	0.24
ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน	3.74	0.72	3.65	0.72	3.85	0.59	3.57	0.55	3.45	0.41
รวม	4.03	0.51	3.89	0.45	4.07	0.44	3.87	0.37	3.91	0.23

จากตาราง 10 แสดงว่าอาจารย์คณะครุศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.51) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือด้านทักษะและเทคนิคการสอน ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.53) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.50) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.60) และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ

อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.45) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.48) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.46) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.55) และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.72) ตามลำดับ

อาจารย์ที่สังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.44) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.48) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.49) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.46) และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.59) ตามลำดับ

อาจารย์ที่สังกัดคณะวิทยาการจัดการ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.37) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.42) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.44) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.39) และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ

อาจารย์ที่สังกัดคณะเทคโนโลยีการเกษตร มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.23) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนอยู่ในระดับมากในด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.24) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.26) และด้านทักษะและเทคนิคการสอน ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.29) ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.41)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการปฏิบัติ
งานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามประสบการณ์การสอน โดยรวม
และเป็นรายด้าน

การปฏิบัติงานสอน	ต่ำกว่า 5 ปี (N = 46)		5-10 ปี (N = 33)		11-15 ปี (N = 16)		มากกว่า 15 ปี (N = 110)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านวิชาการ	3.79	0.53	3.86	0.33	4.03	0.39	4.09	0.45
ด้านทักษะและเทคนิคการสอน	3.85	0.51	3.99	0.50	4.09	0.29	4.11	0.48
ด้านการวัดและประเมินผล	3.88	0.55	3.85	0.50	3.95	0.45	4.07	0.54
ด้านการใช้เทคโนโลยีและ สื่อการสอน	3.66	0.62	3.70	0.66	3.77	0.54	3.73	0.70
รวม	3.83	0.49	3.89	0.40	4.01	0.31	4.06	0.46

จากตาราง 11 แสดงว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.49) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนอยู่ในระดับมากทุกด้านคือ ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.55) ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.51) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.53) และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ

อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 5-10 ปี มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.40) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนอยู่ในระดับมากทุกด้านคือ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.50) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.33) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.50) และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.66) ตามลำดับ

อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 11-15 ปี มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.31) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.29) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.39) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.45) และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.54) ตามลำดับ

อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปี มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.46) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนอยู่ในระดับมากทุกด้านคือ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.48) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.45) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.54) และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ กลุ่มภาคเหนือ โดยรวมและเป็นรายด้าน

การปฏิบัติงานสอน	นักศึกษา N = 396		
	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
ด้านวิชาการ	3.64	0.50	มาก
ด้านทักษะและเทคนิคการสอน	3.53	0.59	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล	3.56	0.60	มาก
ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน	3.45	0.71	ปานกลาง
รวม	3.56	0.52	มาก

จากตาราง 12 แสดงว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.52) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับมากคือ ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.50) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.60) และด้านทักษะและเทคนิคการสอน ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.59) ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.71)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านวิชาการ เป็นรายข้อ

การปฏิบัติงานสอนด้านวิชาการ	นักศึกษา (N = 396)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1. กำหนดวัตถุประสงค์ของรายวิชาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสอน	3.97	0.76	มาก
2. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของรายวิชาก่อนทำการสอน	4.11	0.76	มาก
3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	3.67	0.74	มาก
4. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน	3.60	0.76	มาก
5. สอนเนื้อหาสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน	3.75	0.84	มาก
6. มีความกระตือรือร้นในขณะที่ทำการสอน	3.71	0.78	มาก
7. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความสนใจของผู้เรียน	3.16	0.91	ปานกลาง
8. อธิบายเนื้อหาได้ชัดเจน เข้าใจง่าย	3.43	0.43	ปานกลาง
9. ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการ	3.51	0.88	มาก
10. ดำเนินการสอนตามลำดับขั้นตอน	3.70	0.79	มาก
11. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับวิชาที่สอน	3.70	0.90	มาก
12. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับวิชาที่เกี่ยวข้อง	3.32	0.93	ปานกลาง
13. กระตุ้นให้ผู้เรียนตอบคำถาม	3.56	0.86	มาก
14. ตอบข้อสงสัยในการเรียนการสอน	3.77	0.83	มาก
รวม	3.64	0.50	มาก

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ในด้านวิชาการโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.50) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 7. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความสนใจของผู้เรียน ข้อ 8. อธิบายเนื้อหาได้ชัดเจน เข้าใจง่าย และข้อ 12. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับวิชาที่เกี่ยวข้อง นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$, S.D. = 0.91, $\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.43, $\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.93) ตามลำดับ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน เป็นรายชื่อ

การปฏิบัติงานสอนด้านทักษะและเทคนิคการสอน	นักศึกษา (N = 396)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1. มอบหมายงานได้ตรงตามความสนใจของผู้เรียน	3.33	0.86	ปานกลาง
2. ติดตามและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.55	0.86	มาก
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามในเวลาเรียน	3.98	0.86	มาก
4. ติดตามดูแลการจัดและการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน	3.47	0.89	ปานกลาง
5. ใช้เทคนิควิธีสอนกระตุ้นความสนใจอย่างต่อเนื่อง	3.32	0.85	ปานกลาง
6. อธิบายบทเรียนพร้อมยกตัวอย่างประกอบที่ทำให้เข้าใจง่าย	3.72	0.86	มาก
7. แนะนำแหล่งความรู้ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน	3.79	0.92	มาก
8. ให้คำแนะนำ ปรึกษาเกี่ยวกับวิธีการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลความรู้ต่างๆ	3.66	0.91	มาก
9. สามารถสอนเรื่องที่เข้าใจยากให้เข้าใจง่าย	3.29	0.86	ปานกลาง
10. ใช้เทคนิคและวิธีสอนที่หลากหลาย	3.33	0.93	ปานกลาง
11. ความสามารถในการแก้ปัญหาขณะทำการสอน	3.55	0.79	มาก
12. นำหลักจิตวิทยาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน	3.51	0.90	มาก
13. ส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษา	3.59	0.89	มาก
14. ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของนักศึกษา	3.37	0.90	ปานกลาง
15. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	3.52	0.90	มาก
16. สร้างสถานการณ์ทางการเรียนเพื่อฝึกการแก้ปัญหา	3.18	0.94	ปานกลาง
17. มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน	3.84	0.93	มาก
รวม	3.53	0.59	มาก

จากตาราง 14 แสดงว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ในด้านทักษะและเทคนิคการสอนโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.59) และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้น ข้อ 1. มอบหมายงานได้ตรงตามความสนใจ

ของผู้เรียน ข้อ 4. ติดตามดูแลการจัดและการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน ข้อ 5. ใช้เทคนิค
วิธีสอนกระตุ้นความสนใจอย่างต่อเนื่อง ข้อ 9. สามารถสอนเรื่องที่เข้าใจยากให้เข้าใจง่าย
ข้อ 10. ใช้เทคนิคและวิธีสอนที่หลากหลาย ข้อ 14. ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของ
นักศึกษา และข้อ 16. สร้างสถานการณ์ทางการเรียนเพื่อฝึกการแก้ปัญหา นักศึกษามีความคิด
เห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = 0.86, $\bar{X} =$
3.47, S.D. = 0.89, $\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.85, $\bar{X} = 3.29$, S.D. = 0.86, $\bar{X} = 3.33$,
S.D. = 0.93, $\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.90 และ $\bar{X} = 3.18$, S.D. = 0.94) ตามลำดับ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายชื่อ

การปฏิบัติงานสอนด้านการวัดและประเมินผล	นักศึกษา (N = 396)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1. วิธีการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับการเรียนภาคทฤษฎี	3.69	0.78	มาก
2. วิธีการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับการเรียนภาคปฏิบัติ	3.66	0.80	มาก
3. ใช้วิธีวัดและประเมินผลการเรียนหลายวิธี	3.34	0.88	ปานกลาง
4. ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.82	1.02	ปานกลาง
5. ชักถามผู้เรียนเพื่อประเมินพฤติกรรมการเรียนในระหว่างเรียน	3.31	0.90	ปานกลาง
6. วิธีการวัดผลมีความโปร่งใส ทำการตรวจสอบได้	3.52	1.04	มาก
7. ทำการทดสอบเพื่อวัดผลการเรียน	4.04	0.85	มาก
8. ให้ทำแบบฝึกหัดเพื่อวัดผลการเรียน	3.62	0.94	มาก
9. ตรวจสอบงานที่มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติ	3.91	0.83	มาก
10. นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน	3.52	0.88	มาก
11. การวัดผลคำนึงถึงความยากง่าย ปริมาณและคุณภาพของงาน	3.59	0.88	มาก
12. วัดความสามารถของผู้เรียนหลายด้าน เช่น ความรู้ความจำ การวิเคราะห์ การนำไปใช้ ความคิดเห็น ความตั้งใจ และความสนใจในการเรียน	3.82	0.92	มาก
รวม	3.56	0.60	มาก

จากตาราง 15 แสดงว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ในด้านการวัดและประเมินผลโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.60) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 3. ใช้วิธีวัดและประเมินผลการเรียนหลายวิธี ข้อ 4. ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผล และข้อ 5. ชักถามผู้เรียนเพื่อประเมินพฤติกรรมการเรียนในระหว่างเรียน นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.88, $\bar{X} = 2.82$, S.D. = 1.02 และ $\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.90) ตามลำดับ

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน เป็นรายชื่อ

การปฏิบัติงานสอนด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน	นักศึกษา (N = 396)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
1. จัดเตรียมสื่อการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน	3.65	0.88	มาก
2. จัดเตรียมห้องเรียนเหมาะสมกับการใช้สื่อการสอน	3.34	0.98	ปานกลาง
3. จัดเตรียมสื่อการสอนเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน	3.31	0.94	ปานกลาง
4. สื่อการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน	3.66	0.82	มาก
5. สื่อการสอนเป็นที่น่าสนใจ	3.35	0.94	ปานกลาง
6. นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ประกอบการสอน	3.36	0.96	ปานกลาง
7. สามารถอธิบายและใช้สื่อการสอนประกอบคำบรรยายได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.52	0.93	มาก
รวม	3.45	0.71	ปานกลาง

จากตาราง 16 แสดงว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ในด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.71) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อ 1. จัดเตรียมสื่อการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน ข้อ 4. สื่อการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน และข้อ 7. สามารถอธิบายและใช้สื่อการสอนประกอบคำบรรยายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.88, $\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.82 และ $\bar{X} = 3.52$, S.D. 0.93) ตามลำดับ

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามสาขาวิชา โดยรวมและเป็นรายด้าน

การปฏิบัติงานสอน	สาขาวิชาการศึกษา (N = 228)		สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ (N = 58)		สาขาวิชาศิลปศาสตร์ (N = 110)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านวิชาการ	3.69	0.53	3.59	0.40	3.54	0.48
ด้านทักษะและเทคนิคการสอน	3.64	0.60	3.53	0.46	3.43	0.66
ด้านการวัดและประเมินผล	3.60	0.62	3.45	0.38	3.41	0.59
ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน	3.45	0.76	3.40	0.59	3.47	0.65
รวม	3.62	0.54	3.50	0.37	3.46	0.53

จากตาราง 17 แสดงว่านักศึกษาสาขาวิชาการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับมาก คือ ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.53) ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.60) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.62) ยกเว้นด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.76)

นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.37) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับมากคือด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.40) ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.46) ส่วนด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.38 และ $\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.59) ตามลำดับ

นักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.53) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลางคือด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.65) ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.66) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.59) ส่วนด้านวิชาการ นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.48)

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามชั้นปี โดยรวมและเป็นรายด้าน

การปฏิบัติงานสอน	ชั้นปีที่ 1 (N = 104)		ชั้นปีที่ 2 (N = 93)		ชั้นปีที่ 3 (N = 174)		ชั้นปีที่ 4 (N = 25)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ด้านวิชาการ	3.60	0.41	3.76	0.56	3.76	0.56	3.40	0.39
ด้านทักษะและเทคนิคการสอน	3.56	0.48	3.73	0.64	3.73	0.64	3.42	0.40
ด้านการวัดและประเมินผล	3.55	0.47	3.63	0.64	3.63	0.64	3.29	0.50
ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน	3.58	0.53	3.49	0.75	3.49	0.75	3.06	0.57
รวม	3.57	0.41	3.67	0.56	3.67	0.56	3.32	0.39

จากตาราง 18 แสดงว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับมากทุกด้านคือ ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.41) ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.53) ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.48) และด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.55$, S.D. = 0.47) ตามลำดับ

นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในระดับมากคือ ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.56) ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.64) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.64) ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.75)

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับมากคือ ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.56) ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.64) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.64) ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.75)

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ
กลุ่มภาคเหนือโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้านพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน
คือ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.40) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.40$,
S.D. = 0.39) ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 0.50) และด้านการใช้
เทคโนโลยีและสื่อการสอน ($\bar{X} = 3.06$, S.D. = 0.57) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม 4 ด้าน จำแนกตามคณะ และประสบการณ์การสอน และเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม 4 ด้าน จำแนกตามสาขาวิชาและระดับชั้นปี โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเซฟเฟ่

ตาราง 19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม จำแนกตามคณะ

การปฏิบัติงานสอน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	4	1.23	0.03	1.41
	ภายในกลุ่ม	200	43.59	0.21	
	รวม	204	44.82		
ด้านทักษะและเทคนิคการสอน	ระหว่างกลุ่ม	4	1.40	0.35	1.46
	ภายในกลุ่ม	200	48.09	0.24	
	รวม	204	49.49		
ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	4	1.56	0.39	1.35
	ภายในกลุ่ม	200	57.73	0.28	
	รวม	204	49.49		
ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน	ระหว่างกลุ่ม	4	2.11	0.52	1.18
	ภายในกลุ่ม	200	89.01	0.44	
	รวม	204	91.12		
รวมทั้ง 4 ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	4	1.36	0.34	1.62
	ภายในกลุ่ม	200	41.92	0.21	
	รวม	204	43.28		

จากตาราง 19 แสดงว่า อาจารย์ที่สังกัดคณะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์ที่สังกัดคณะต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบัน
ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม จำแนกตามประสบการณ์การสอน

การปฏิบัติงานสอน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	3	3.50	1.16	5.67**
	ภายในกลุ่ม	201	41.32	0.20	
	รวม	204	44.82		
ด้านทักษะและเทคนิคการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	2.30	0.76	3.27*
	ภายในกลุ่ม	201	47.20	0.23	
	รวม	204	49.49		
ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	3	1.92	0.63	2.24
	ภายในกลุ่ม	201	57.37	0.28	
	รวม	204	59.29		
ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	0.25	0.01	0.18
	ภายในกลุ่ม	201	90.87	0.45	
	รวม	204	91.12		
รวมทั้ง 4 ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	3	2.10	0.70	3.41*
	ภายในกลุ่ม	201	41.19	0.20	
	รวม	204	43.29		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 20 แสดงว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ ในด้านทักษะและเทคนิคการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ ผลปรากฏตามตาราง 21-23

ตาราง 21 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบัน
ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม จำแนกตามประสบการณ์การสอน เป็นรายคู่

ประสบการณ์ การสอน	\bar{X}	ต่ำกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	มากกว่า 15 ปี
		3.83	3.89	4.01	4.06
ต่ำกว่า 5 ปี	3.83	-	-	-	*
5-10 ปี	3.89	-	-	-	-
11-15 ปี	4.01	-	-	-	-
มากกว่า 15 ปี	4.06	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 แสดงว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี กับอาจารย์ที่มี
ประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปี มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบัน
ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 22 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบัน
ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน จำแนกตามประสบการณ์การสอน เป็นรายคู่

ประสบการณ์ การสอน	\bar{X}	ต่ำกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	มากกว่า 15 ปี
		3.85	3.99	4.09	4.11
ต่ำกว่า 5 ปี	3.85	-	-	-	*
5-10 ปี	3.99	-	-	-	-
11-15 ปี	4.09	-	-	-	-
มากกว่า 15 ปี	4.11	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 แสดงว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี กับอาจารย์ที่มี
ประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปี มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบัน
ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05

ตาราง 23 เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบัน
ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์การสอน เป็นรายคู่

ประสบการณ์ การสอน	\bar{X}	ต่ำกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	มากกว่า 15 ปี
		3.79	3.79	3.86	4.03
ต่ำกว่า 5 ปี	3.79	-	-	-	**
5-10 ปี	3.86		-	-	-
11-15 ปี	4.03			-	-
มากกว่า 15 ปี	4.09				-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 23 แสดงว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี กับอาจารย์ที่มี
ประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปี มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบัน
ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 24 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม จำแนกตามสาขาวิชา

การปฏิบัติงานสอน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.76	0.88	3.49*
	ภายในกลุ่ม	393	99.32	0.25	
	รวม	395	101.08		
ด้านทักษะและเทคนิคการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.18	1.59	4.64*
	ภายในกลุ่ม	393	134.77	0.34	
	รวม	395	137.95		
ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	3.32	1.66	4.56*
	ภายในกลุ่ม	393	143.18	0.36	
	รวม	395	146.50		
ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.17	0.01	0.17
	ภายในกลุ่ม	393	198.94	0.50	
	รวม	395	199.11		
รวมทั้ง 4 ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.99	0.99	3.69*
	ภายในกลุ่ม	393	105.97	0.27	
	รวม	395	107.96		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน และด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเซฟเฟ่ ผลปรากฏตามตาราง 25-28

ตาราง 25 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบัน
ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

สาขาวิชา	\bar{X}	การศึกษา	วิทยาศาสตร์	ศิลปศาสตร์
			3.62	3.50
การศึกษา	3.62	-	-	*
วิทยาศาสตร์	3.50		-	-
ศิลปศาสตร์	3.46			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาการศึกษา กับสาขาวิชาศิลปศาสตร์
มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม แตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 26 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบัน
ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านวิชาการ จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

สาขาวิชา	\bar{X}	การศึกษา	วิทยาศาสตร์	ศิลปศาสตร์
			3.69	3.59
การศึกษา	3.69	-	-	*
วิทยาศาสตร์	3.59		-	-
ศิลปศาสตร์	3.54			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 26 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาการศึกษา กับสาขาวิชาศิลปศาสตร์
มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านวิชาการ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 27 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบัน
ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

สาขาวิชา	\bar{X}	การศึกษา	วิทยาศาสตร์	ศิลปศาสตร์
			3.60	3.45
การศึกษา	3.60	-	-	*
วิทยาศาสตร์	3.45		-	-
ศิลปศาสตร์	3.41			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาการศึกษา กับสาขาวิชาศิลปศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 28 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบัน
ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

สาขาวิชา	\bar{X}	การศึกษา	วิทยาศาสตร์	ศิลปศาสตร์
			3.64	3.53
การศึกษา	3.64	-	-	*
วิทยาศาสตร์	3.53		-	-
ศิลปศาสตร์	3.43			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 28 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาการศึกษา กับสาขาวิชาศิลปศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 29 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบัน
ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม จำแนกตามระดับชั้นปี

การปฏิบัติงานสอน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	3	2.93	0.97	3.90**
	ภายในกลุ่ม	392	98.15	0.25	
	รวม	395	101.08		
ด้านทักษะและเทคนิคการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	2.63	0.87	2.54
	ภายในกลุ่ม	392	135.33	0.34	
	รวม	395	137.96		
ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	3	3.61	1.20	3.30*
	ภายในกลุ่ม	392	142.98	0.36	
	รวม	395	146.50		
ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	5.86	1.95	3.96**
	ภายในกลุ่ม	393	193.24	0.49	
	รวม	395	199.10		
รวมทั้ง 4 ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.79	0.93	3.47*
	ภายในกลุ่ม	393	105.18	0.26	
	รวม	395	107.97		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 29 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในด้านวิชาการ และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ ผลปรากฏตามตาราง 30-33

ตาราง 30 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบัน
ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม จำแนกตามระดับชั้นปี เป็นรายคู่

ระดับชั้นปี		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
	\bar{X}	3.57	3.67	3.52	3.32
ชั้นปีที่ 1	3.57	-	-	-	-
ชั้นปีที่ 2	3.67		-	-	*
ชั้นปีที่ 3	3.52			-	-
ชั้นปีที่ 4	3.32				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 30 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 31 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบัน
ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านวิชาการ จำแนกตามระดับชั้นปี เป็นรายคู่

ระดับชั้นปี		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
	\bar{X}	3.60	3.76	3.63	3.40
ชั้นปีที่ 1	3.60	-	-	-	-
ชั้นปีที่ 2	3.76		-	-	**
ชั้นปีที่ 3	3.63			-	-
ชั้นปีที่ 4	3.40				-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 31 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 32 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบัน
ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามระดับชั้นปี เป็นรายคู่

ระดับชั้นปี		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
	\bar{X}	3.56	3.73	3.50	3.42
ชั้นปีที่ 1	3.56	-	-	-	-
ชั้นปีที่ 2	3.73		-	*	-
ชั้นปีที่ 3	3.50			-	-
ชั้นปีที่ 4	3.42				-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 32 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 33 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบัน
ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน จำแนกตามระดับชั้นปี เป็นรายคู่

ระดับชั้นปี		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
	\bar{X}	3.58	3.49	3.41	3.06
ชั้นปีที่ 1	3.58	-	-	-	**
ชั้นปีที่ 2	3.49		-	-	-
ชั้นปีที่ 3	3.41			-	-
ชั้นปีที่ 4	3.06				-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 33 แสดงว่า นักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือใน 4 ด้าน ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดเป็นการเสนอผลในเชิงบรรยายสรุปได้ดังนี้

1. ด้านวิชาการ อาจารย์และนักศึกษามีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่า สถาบันควรจัดให้มีระบบการประเมินผลเฉพาะด้านวิชาการ จำนวนรายวิชาที่อาจารย์รับผิดชอบไม่ควรมีจำนวนมากเกินไป อาจารย์ผู้สอนควรศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต (Internet) และนำผลมาอภิปรายร่วมกับผู้เรียน อาจารย์ควรจัดให้มีการบูรณาการวิชาต่าง ๆ ร่วมกัน สถาบันควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาติดตามความเคลื่อนไหวด้านการศึกษา และอาจารย์ควรสอนเนื้อหาด้านวิชาการให้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้

2. ด้านทักษะและเทคนิคการสอน อาจารย์และนักศึกษามีข้อเสนอแนะ สรุปได้ว่า สถาบันควรจัดให้มีหลักสูตรอบรมเสริมทักษะด้านเทคนิควิธีสอน ขณะทำการสอนอาจารย์ผู้สอนควรเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากขึ้น อาจารย์ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย อาจารย์ผู้สอนควรสอดแทรกอารมณ์ขันบ้าง ควรใช้ภาษาพูดที่สามารถสื่อให้ผู้เรียนเข้าใจง่าย และควรจัดให้อาจารย์และนักศึกษามีโอกาสสังเกตการสอนของอาจารย์ในคณะครุศาสตร์ด้วย

3. ด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์และนักศึกษามีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่า สถาบันควรกำหนดเกณฑ์ให้ทั้งอาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนมีการประเมินตนเอง อาจารย์ผู้สอนควรให้โอกาสผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ควรมีการวัดผลพฤติกรรมกรรมการเรียนอย่างสม่ำเสมอและแจ้งผลเป็นระยะๆ อาจารย์ผู้สอนควรแจ้งเกณฑ์การวัดผลการเรียนแต่ละวิชาให้ชัดเจนก่อนสอน และควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการสร้างแบบทดสอบและการวัดผลอย่างสม่ำเสมอ

4. ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน อาจารย์และนักศึกษามีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่า สถาบันควรจัดตั้งหน่วยงานในการผลิตสื่อต้นแบบ ห้องเรียนทุกห้องควรมีเครื่องฉายข้ามศีรษะ จอรับภาพ โทรทัศน์ เครื่องเล่นวีดีโอ และเครื่องขยายเสียง อาจารย์ผู้สอนควรได้รับการฝึกอบรมในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อบริการนักศึกษาให้มากขึ้น สื่อการสอนควรอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้จริง ควรนำสื่อประสมหรือบทเรียนสำเร็จรูปมาใช้ในการเรียนการสอน และในการใช้สื่อการสอนควรคำนึงถึงผลการใช้งานที่เหมาะสม

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามคณะและประสบการณ์การสอน
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามสาขาวิชาและระดับชั้นปี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ในปีการศึกษา 2542 จำนวน 236 คน และนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ในปีการศึกษา 2542 จำนวน 396 คน เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ได้รับกลับคืนมา เป็นแบบสอบถามสำหรับอาจารย์จำนวน 205 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.86 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักศึกษาจำนวน 396 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำนวน 56 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 และเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำนวน 50 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามคณะและประสบการณ์การสอนและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาจำแนกตามสาขาวิชาและระดับชั้นปี โดยการหาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่าง ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe')

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย สรุปผลตามลำดับดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษิต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ตามจุดมุ่งหมายและสมมติฐานการวิจัย ปรากฏผลดังนี้

1.1 อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอนอยู่ในระดับมาก

1.2 นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน และด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามคณะและประสบการณ์การสอน ปรากฏผลดังนี้

2.1 อาจารย์ที่สังกัดคณะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยรวมแตกต่างกัน โดยอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า ในด้านทักษะและเทคนิคการสอน อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านวิชาการ อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบัน ราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำแนกตามสาขาวิชาและระดับชั้นปี ปรากฏผลดังนี้

3.1 นักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของ อาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม แตกต่างกัน โดยนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกับนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน และด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกับนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน นักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3.2 นักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของ อาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวม แตกต่างกัน โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านวิชาการ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05 ส่วนในด้านทักษะและเทคนิคการสอน นักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4. สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ของอาจารย์และนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือในด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน ที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด ได้ผลดังนี้

4.1 ด้านวิชาการ อาจารย์และนักศึกษามีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่า สถาบันควรจัดให้มีระบบการประเมินผลเฉพาะด้านวิชาการ จำนวนรายวิชาที่อาจารย์รับผิดชอบไม่ควรมีจำนวนมากเกินไป อาจารย์ผู้สอนควรศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต (Internet) และนำผลมาอภิปรายร่วมกับผู้เรียน อาจารย์ควรจัดให้มีการบูรณาการวิชาต่าง ๆ ร่วมกัน สถาบันควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาติดตามความเคลื่อนไหวด้านการศึกษา และอาจารย์ควรสอนเนื้อหาด้านวิชาการให้สามารถนำไปประกอบอาชีพได้

4.2 ด้านทักษะและเทคนิคการสอน อาจารย์และนักศึกษามีข้อเสนอแนะ สรุปได้ว่า สถาบันควรจัดให้มีหลักสูตรอบรมเสริมทักษะด้านเทคนิควิธีสอน ขณะทำการสอนอาจารย์ผู้สอนควรเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากขึ้น อาจารย์ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย อาจารย์ผู้สอนควรสอดแทรกอารมณ์ขันบ้าง ควรใช้ภาษาพูดที่สามารถสื่อให้ผู้เรียนเข้าใจง่าย และควรจัดให้อาจารย์และนักศึกษามีโอกาสสังเกตการสอนของอาจารย์ในคณะครุศาสตร์ด้วย

4.3 ด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์และนักศึกษามีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่า สถาบันควรกำหนดเกณฑ์ให้ทั้งอาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนมีการประเมินตนเอง อาจารย์ผู้สอนควรให้โอกาสผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ควรมีการวัดผลพฤติกรรมการเรียนอย่างสม่ำเสมอและแจ้งผลเป็นระยะๆ อาจารย์ผู้สอนควรแจ้งเกณฑ์การวัดผลการเรียนแต่ละวิชาให้ชัดเจนก่อนสอน และควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการสร้างแบบทดสอบและการวัดผลอย่างสม่ำเสมอ

4.4 ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน อาจารย์และนักศึกษามีข้อเสนอแนะสรุปได้ว่า สถาบันควรจัดตั้งหน่วยงานในการผลิตสื่อต้นแบบ ห้องเรียนทุกห้องควรมีเครื่องฉายข้ามศีรษะ จอรับภาพ โทรทัศน์ เครื่องเล่นวิดีโอ และเครื่องขยายเสียง อาจารย์ผู้สอนควรได้รับการฝึกอบรมในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ควรมีเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อบริการนักศึกษาให้มากขึ้น สื่อการสอนควรอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้จริง ควรนำสื่อประสมหรือบทเรียนสำเร็จรูปมาใช้ในการเรียนการสอน และในการใช้สื่อการสอนควรคำนึงถึงผลการใช้งานที่เหมาะสม

อภิปรายผล

1. จากการศึกษา พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปฏิบัติงานสอนในสถาบันราชภัฏส่วนใหญ่ เป็นอาจารย์ที่เคยปฏิบัติงานสอนอยู่ในวิทยาลัยครูเดิม ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ในด้านวิชาชีพครู มีประสบการณ์การสอนและมีทักษะการสอนเป็นอย่างดี ภายหลังจากที่วิทยาลัยครูรับพระราชทานนามสถาบันราชภัฏเมื่อ พ.ศ. 2538 (ราชกิจจานุเบกษา. 2538 : 1) ทำให้สถาบันราชภัฏมีการกิจด้านการสอน นอกเหนือจากการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาไป ออกไปประกอบอาชีพครูและกล่าวคือ ผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และสาขาวิชาศิลปศาสตร์ อีกด้วย และอาจารย์ที่เคยทำหน้าที่สอนในวิทยาลัยครูเดิม ก็ได้รับมอบหมายให้มีส่วนร่วมทำหน้าที่สอนในสาขาวิชาที่เปิดสอนตามหลักสูตรใหม่ด้วย นอกจากนั้นสถาบันราชภัฏยังเปิดรับอาจารย์ใหม่เพื่อทำหน้าที่สอนวิชาเฉพาะและวิชาที่ขาดแคลน ซึ่งอาจารย์ใหม่ก็จะได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะต่างๆ ในการสอน และได้รับการส่งเสริมให้มีโอกาสเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ทางวิชาการต่างๆ จนทำให้ทั้งอาจารย์ที่สอนในสาขาวิชาการศึกษา และอาจารย์ที่รับเพิ่มเข้ามาสอนในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์มีการปฏิบัติงานสอนเป็นอย่างดี ทำให้อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนืออยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับความคิดเห็นของไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (2526 : 103) ที่กล่าวว่า อาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษา ควรเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในเนื้อหาวิชาที่สอน รวมทั้งมีการแสวงหาองค์ความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ

2. จากการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน ที่นักศึกษามีความคิดเห็นว่าอาจารย์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาทุกคนต้องศึกษาตามหลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2536 ที่ต้องศึกษาตามหมวดวิชา

พื้นฐานทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะด้าน และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยเฉพาะการศึกษาในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป มีอาจารย์ผู้สอนซึ่งมาจากหลายสาขาวิชามาร่วมทำการสอน นอกจากนั้นเนื่องจากจำนวนผู้เรียนที่เรียนในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปมีจำนวนมาก ส่งผลให้อาจารย์ไม่สามารถจัดเตรียมและจัดหาสื่อการสอนมาใช้ประกอบการสอนให้เหมาะสมและมีจำนวนเพียงพอกับความต้องการของผู้เรียนได้ อีกทั้งความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้สื่อการสอนบางประเภทล้าสมัยอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สื่อการสอนไม่น่าสนใจเท่าที่ควร จึงทำให้นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอนว่านำมาใช้ไม่เหมาะสม สอดคล้องกับความคิดเห็นของกิดานันท์ มลิทอง (2536 : 83) ที่ว่า อาจารย์ผู้สอนควรมีความรู้ในการเลือกใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน จึงจะทำให้การสอนเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพนธ์ วรรณเวช (2538 : 83) ที่ศึกษาเรื่อง สภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา พบว่า สื่อการสอนมีจำนวนไม่เพียงพอและด้อยคุณภาพ และมีข้อเสนอแนะว่าสถาบันควรจัดอบรมให้อาจารย์ผู้สอนเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอนที่ทันสมัยด้วย

3. จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่สังกัดคณะต่างกันต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ในสถาบันราชภัฏส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาเป็นอย่างดี ตั้งแต่ยังเป็นวิทยาลัยครูเดิม เมื่อสถาบันราชภัฏมีการเปิดรับนักศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาศิลปศาสตร์เพิ่มขึ้น ซึ่งทางสภาสถาบันราชภัฏได้มีการเตรียมความพร้อมในเรื่องเหล่านี้แล้ว จากการที่สภาสถาบันราชภัฏมีนโยบายในการพัฒนาอาจารย์โดยการให้อาจารย์เข้ารับการศึกษอบรม สัมมนาทางด้านวิชาการ และด้านอื่นๆ ตามความสนใจ รวมทั้งการสนับสนุนให้อาจารย์ไปศึกษาต่อทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทำให้อาจารย์มีความรู้ ความสามารถในเนื้อหาวิชา เทคนิควิธีสอน การวัดผลประเมินผล และการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนั้นสภาสถาบันราชภัฏยังมีนโยบายให้สถาบันราชภัฏแต่ละแห่งรับบุคลากรใหม่ เข้ามารับการสอนให้ตรงตามความต้องการของสถาบันแต่ละแห่ง โดยเฉพาะสาขาวิชาที่ขาดแคลนและวิชาชีพเฉพาะทาง โดยมีการทดสอบความรู้ในด้านการสอนและทักษะต่างๆ มีการสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และเมื่อรับบรรจุเข้าเป็นอาจารย์ใหม่ทางสถาบันได้จัดการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องให้อาจารย์ใหม่รับรู้กฎ ระเบียบ วิธีการสอน วิธีการวัดและประเมินผล เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันอีกด้วย (สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. 2540)

นอกจากนั้นสถาบันราชภัฏทุกแห่งยังมีสำนักวิทยบริการเพื่อให้บริการแก่อาจารย์และนักศึกษาในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากวารสาร เอกสาร หนังสือ และเอกสารงานวิจัย รวมทั้งมีบริการสืบค้นข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ (สภาสถาบันราชภัฏ. 2543 : 174-175) ทำให้อาจารย์มีโอกาสดำเนินการศึกษาค้นคว้าในการปฏิบัติงานสอนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ฮูเวอร์ (Hoover. 1980 : 339) ที่กล่าวว่า อาจารย์ผู้สอนควรรู้จักเลือกใช้วิธีสอนให้

สอดคล้องกับเนื้อหา รวมถึงระดับชั้นของผู้เรียน และมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดีสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิโรจน์ ไทยทอง (2535 : 106 – 108) ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาบุคลากร สาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษา ในวิทยาลัยครู พบว่า อาจารย์มีความต้องการในการพัฒนาตนเองจากการเข้าร่วมอบรมในเรื่องที่ทันสมัย การเข้าร่วมการฝึกอบรมระยะสั้น และ การศึกษาต่อเพื่อให้สามารถนำความรู้กลับมาถ่ายทอดให้เหมาะสมกับผู้เรียน และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ รหัน แดงจวง (2535 : 621) เรื่อง แนวโน้มความต้องการและเทคนิคในการพัฒนาสมรรถภาพของบุคลากร ในวิทยาลัยครู สหวิทยาลัยล้านนา ผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพที่อาจารย์ต้องการพัฒนาคือ การร่วมประชุมสัมมนา การฝึกอบรมระยะสั้น การศึกษาดูงานและ ศึกษาต่อ รวมทั้งต้องการทุนสนับสนุนในการศึกษาต่อบางส่วน

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานโดยอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ แตกต่างกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปี ในด้านวิชาการ และด้านทักษะและเทคนิคการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ในสถาบันราชภัฏทุกคน มีภาระกิจในด้านการสอน การถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งถือว่าเป็นภาระกิจหลัก แต่อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปี ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหาร ทำงานด้านการบริการ ชุมชนและรับงานพิเศษอื่นๆ และยังคงปฏิบัติงานสอนตามปกติด้วย จึงอาจทำให้อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี ซึ่งมีประสบการณ์น้อย ส่วนมากจะรับผิดชอบด้านการสอนเพียงอย่างเดียว ส่วนในด้านทักษะและเทคนิคการสอน อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปี ส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ มีทักษะการสอนเป็นอย่างดี และยังได้รับการพัฒนาอบรม สัมมนาอย่างสม่ำเสมอมาเป็นเวลานานมากกว่า 15 ปี จึงมีความเห็นแตกต่างกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี ซึ่งมีประสบการณ์ในการสอนน้อย ขาดทักษะการสอนในด้านต่างๆ อีกทั้งยังเป็นอาจารย์ที่ทางสถาบันรับเข้าเป็นอาจารย์ในสาขาวิชาชีพเฉพาะทาง และวิชาชีพที่ขาดแคลน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ที่ไม่ได้จบการศึกษาในวิชาชีพครู จึงอาจทำให้ความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี แตกต่างกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปี

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกันต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ในด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิค

การสอน และด้านการวัดและประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถาบันราชภัฏมีการรับนักศึกษาให้เข้ารับการศึกษเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในสาขาวิชาศิลปศาสตร์ส่งผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาทั้งในด้านอาจารย์ผู้สอนซึ่งต้องรับภาระชั่วโมงสอนมากเกินไป สถานที่และสื่อการสอนไม่เหมาะสมและมีจำนวนไม่เพียงพอ โดยเฉพาะอาจารย์ผู้สอนที่สอนในสาขาวิชาศิลปศาสตร์ซึ่งไม่ได้เรียนรู้วิชาชีพครูมาโดยตรง ทำให้ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ การใช้เทคนิคการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน และการนำหลักจิตวิทยาไปใช้ในการเรียนการสอนของอาจารย์ไม่ดีเท่าที่ควร และเนื่องจากสาขาวิชาศิลปศาสตร์เป็นสาขาวิชาที่ต้องการผู้สอนที่มีความรู้ด้านเนื้อหาที่หลากหลาย ดังนั้นสถาบันจึงต้องเชิญวิทยากรพิเศษมาร่วมสอนในบางวิชา แต่พบว่าวิทยากรพิเศษขาดทักษะและเทคนิคการสอน ขาดความรู้เรื่องการวัดและประเมินผล และการใช้สื่อการสอน ซึ่งทำให้นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ แตกต่างกับนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจวบทิพย์ปรีชา (2537 : 80 – 83) ที่ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ประจำ และอาจารย์พิเศษสายบริหารธุรกิจ และการจัดการทั่วไปในทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยครู พบว่า นักศึกษาภาคปกติมีทัศนะต่ออาจารย์พิเศษในด้านเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้สื่อการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทยา ผิวงาม (2540 : 110) เรื่อง ทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คณะวิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยอีสานเหนือ พบว่า นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร และสถาบันราชภัฏมหาสารคาม มีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ในด้านการเตรียมการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผลการเรียน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง

6. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกันต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในด้านวิชาการ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในด้านการวัดและประเมินผล และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความสนใจของนักศึกษาในเรื่องต่างๆ แตกต่างกันตามระดับชั้นปี ซึ่ง ทองเรียน อมรัชกุล (2525 : 38 – 39) ได้จำแนกลักษณะของนิสิตตามระดับชั้นปีไว้ว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 จะมีความรู้สึกตื่นเต้น สนใจทุกๆ สิ่งที่อยู่รอบด้าน โดยเฉพาะมีความตั้งใจในการเรียนมาก เพราะต้องเรียนในเนื้อหาวิชาที่แปลกใหม่ไปจากระดับมัธยม นอกจากนั้นยังสามารถรับรู้สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านต่างๆ ในทางที่ดี ซึ่งนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความสนใจเนื้อหาด้านวิชาการน้อยลง เพราะได้เรียนเนื้อหาวิชาที่เรียนเกือบครบตามที่หลักสูตรกำหนดไว้แล้ว แต่จะมีความมุ่งหวังในอนาคตของตนเองในเรื่องการออกไป

ประกอบอาชีพหรือการไปศึกษาต่อ จึงอาจทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือแตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในด้านวิชาการ ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีประสบการณ์ในการเรียนจากชั้นปีที่ 1 จึงอาจมีความสนใจในการจัดกิจกรรมต่างๆ มากกว่าด้านวิชาการ

ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีลักษณะของความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดว่าตนเองเริ่มเป็นผู้ใหญ่ เจาะเมยต่อสังคมและต่อการเรียนในสถาบัน มีการเปรียบเทียบผลการเรียนที่ผ่านมาในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ให้ความสนใจอาจารย์ผู้สอนในเรื่องความยุติธรรมในการวัดและประเมินผล ซึ่งอาจส่งผลต่อคะแนนเฉลี่ยสะสมของตนเอง จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ แตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ในด้านการวัดและประเมินผล

จากการศึกษาพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ แตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความสนใจต่อการสอนของอาจารย์ในเรื่องการเสนอเนื้อหา วิธีการสอน และการใช้สื่อการสอนที่ใช้ประกอบการสอน ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตรส่วนใหญ่กำหนดให้ต้องมีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและฝึกงาน ทำให้ไม่ได้เรียนในสถาบันเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ภาคเรียน การได้ออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพกับหน่วยงานต่างๆ ภายนอกสถาบัน ทำให้นักศึกษามีโอกาสได้ศึกษาและทดลองใช้อุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัยจึงทำให้เกิดการเปรียบเทียบกับอุปกรณ์ของสถาบัน ซึ่งหากทางสถาบันมีงบประมาณจำกัดในการจัดหา รวมทั้งสถาบันมีการรับนักศึกษาเข้ามาเรียนจำนวนมาก อาจส่งผลให้อุปกรณ์การสอนมีจำนวนไม่เพียงพอ ทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ แตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาระดับชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งแก้ว เอี่ยมแฉล้ม (2542 : บทคัดย่อ) เรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบึงกุ่ม พิษณุ มหามงคล ตามทัศนะของนักศึกษา และพบว่า นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาดต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 จากการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ พบว่า อาจารย์มีการปฏิบัติงานสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และจากแบบสอบถามปลายเปิด อาจารย์มีความคิดเห็นว่าสถาบันควรมีโครงการพัฒนาคุณภาพอาจารย์ในเรื่องทักษะการสอน และกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และมีความต้องการ

พัฒนาตนเองทางด้านวิชาการ เพื่อให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ต่างๆ มาถ่ายทอดให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่าควรให้การสนับสนุนอาจารย์ในเรื่องการศึกษาต่อ ในระดับสูงทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้ตรงตามสาขาวิชาที่สอน

1.2 จากผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ พบว่า ในด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นว่าอาจารย์ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่าสถาบันควรให้ความสำคัญในเรื่องสื่อการสอน โดยการจัดหาสื่อการสอนที่จำเป็นไว้ประจำห้องเรียน เช่น เครื่องฉายแผ่นใส จอรับภาพ เครื่องรับโทรทัศน์และเครื่องเล่นวีดีโอ เป็นต้น และสื่อการสอนเหล่านี้ ควรมีปริมาณและคุณภาพที่พร้อมที่จะใช้ประโยชน์ได้

2. ในด้านทักษะและเทคนิคการสอน พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตามจากแบบสอบถามปลายเปิด นักศึกษามีความคิดเห็นในเรื่องการสร้างสถานการณ์ทางการเรียนเพื่อฝึกการแก้ปัญหาอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะว่าอาจารย์ควรมีการสร้างสถานการณ์ทางการเรียนเพื่อฝึกการแก้ปัญหา ซึ่งนักศึกษาที่ต้องออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และออกฝึกงาน อาจประสบปัญหาต่างๆ ได้ เช่น การสอนโดยการสร้างสถานการณ์ต่างๆ ให้ นักศึกษาเรียนรู้การแก้ปัญหา

3. ในด้านการวัดและประเมินผล จากการศึกษาพบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตามนักศึกษามีความคิดเห็นเรื่อง การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ซึ่งทางสถาบันควรมีการประชุมตกลงให้อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการประเมินผล ตามสภาพจริงโดยการพิจารณาจากแฟ้มสะสมงาน (Portfolio)

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ตามความคิดเห็นของนักศึกษาหลักสูตรต่างๆ เพื่อให้ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะนำมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรเหล่านั้นต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การฝึกหัดครู, กรม. ประมวลผลงานวิจัยของบุคลากรกรมการฝึกหัดครู สาขาวิชาการศึกษา เล่ม 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2535.
- _____. หลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง 2536. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2536.
- กาญจนา เกียรติประวัตติ. วิธีสอนทั่วไปและทักษะการสอน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.
- กาญจนา คุณารักษ์. หลักสูตรและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529.
- กิดานันท์ มลิทอง. เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- _____. เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทเอ็ดดิสันเพรส โปดักส์ จำกัด, 2536.
- กิ่งแก้ว เอี่ยมแจ่ม. สภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ ตามทัศนะของนักศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542. อัดสำเนา.
- ไกรยุทธ ธีรยาศินันท์. "ว่าด้วยความเป็นนักวิชาการ," ธรรมศาสตร์. 66(31) : มีนาคม, 2527.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอน สาขาวิชาการอื่น ของวิทยาลัยครู. กรุงเทพฯ : กองนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2531.
- _____. หลักการและวิธีการ การปฏิรูปการฝึกหัดครู พัฒนาคู และบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2536.
- _____. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539.
- จันทรา คลอดเพ็ง. คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- จินตนา มาพวง. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขาสังคมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.
- จินตนา สุขมาก. เอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาการศึกษา 2143205 หลักการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2530.

- จิรเนาว์ ทัดศรี. การพัฒนาตนเองด้านวิชาการของอาจารย์ ในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2533. อัดสำเนา.
- เจียรนัย พงษ์ศิวกัญ. “บทบาทของครู,” มิตรจรู. 27(9) : 18-21; พฤษภาคม, 2528.
- ชม ภูมิภาค. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2516.
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. ทักษะและเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร, 2525.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์ พิมพ์, 2537.
- ชาญชัย อินทรประวัตติ. วิธีสอนทั่วไปและการสอนแบบจุลภาค. พิมพ์ครั้งที่ 3. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2523.
- ชาดา บัวแสง. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขา วิทยาศาสตร์กายภาพ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.
- ดาราวดี สุขกมลสัตย์ และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โครงการ กศ.บป. กรุงเทพฯ : สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ กรมการฝึกหัดครู, 2538.
- ทวีป อภิลิทธิ. “นักวิชาการ นักฝึกอบรม และครูอาจารย์มืออาชีพ,” วิทยจารย์. 38-41 (85) : กันยายน, 2530.
- ทองเรียน อมรัชกุล. การบริหารกิจการนิสิต : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู, 2525.
- นงเยาว์ ชัยเสรี. “การศึกษาไทย...ในยุคโลกาภิวัตน์ จะก้าวเดินไปทางไหนดี,” วิทยจารย์. 89 : 8; ธันวาคม 2537.
- นันทิยา ผิวงาม. ทักษะของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ คณะวิชา วิทยาการจัดการ ในสถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัยอีสานเหนือ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- นิพนธ์ วรณเวช. สภาพแวดล้อมสถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.
- นิโรจน์ ไทยทอง. แนวทางพัฒนาบุคลากรสาขาวิชาอุตสาหกรรมศึกษาในวิทยาลัยครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- บัญชา แสททวี. การศึกษารูปแบบเชิงเหตุผลของตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของครู ผู้สอนในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาแห่งชาติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

- บุหลัน ทองกลีบ. ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาสมรรถภาพทางวิชาการของอาจารย์
วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2535. อัดสำเนา.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์นพิมพ์, 2535.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. คู่มืออาจารย์ : การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน.
กรุงเทพฯ : บี แอนด์ บี พับบริชซิ่ง, 2535.
- บำรุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงศ์. วิธีสอนทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2. พิษณุโลก :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2527.
- ประจวบ ทิพย์ปรีชา. "พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษสายบริหารธุรกิจ
และการจัดการ ในทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยครู," วารสารการวิจัยเพื่อการพัฒนา.
เล่มที่ 21 : 80-83; 2537.
- ประเทศไทย. "เกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ," วิทยาจารย์. 93 : 13-15; พฤษภาคม 2538.
- ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล. การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงสาเหตุของประสิทธิภาพการสอน
ของอาจารย์ในวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2531. อัดสำเนา.
- เป็รื่อง กุมุท. "การพัฒนาอาจารย์," ใน รายงานสรุปการสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียน
การสอน. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2519.
- พงษ์ศักดิ์ สอนสังข์. "สภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี," บทคัดย่อ
ประมวลผลการวิจัย กรมการฝึกหัดครู. หน้า 279. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู
กระทรวงศึกษาธิการ, 2535.
- พรชูลี คุณานุกร. คุณลักษณะครูอาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษา. 2523. อัดสำเนา.
- พรเลขา ตูลาร์ักษ์. "คุณภาพ," วารสารวิชาการราชภัฏฉะเชิงเทรา. 1(1) : 56-57;
มกราคม, 2541.
- "พระราชบัญญัติสภาสถาบันราชภัฏ พ.ศ.2538," ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 112. ตอนที่ 4ก.
หน้า 2. วันที่ 24 มกราคม 2538.
- พรรณราย เกียมทัน. สื่อการสอน. เพชรบูรณ์ : ภาควิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทาง
การศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์, ม.ป.ป.
- พัทยา สายหู. "ภาระกิจของมหาวิทยาลัยด้านการเรียนการสอน," การสัมมนาภาระกิจ
ของมหาวิทยาลัยที่สังคมไทยมุ่งหวัง. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พิษณุโลก, ม.ป.ป.
- แพรวพราย รัตนดิลกพนิชย์. สภาพและความต้องการในการพัฒนาอาจารย์ ในสหวิทยาลัย
รัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
อัดสำเนา.

- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. การพัฒนาการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- _____. "การดำเนินงานชุมชนวิชาการให้มีประสิทธิภาพ," พุดเรื่องอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526.
- _____. เพื่อความเป็นผู้นำครุศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- ภัทรา นิคมานนท์. การประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ : บริษัทอักษรพิพัตน์ จำกัด, 2538.
- รหัน แดงจวง "แนวโน้มความต้องการและเทคนิคในการพัฒนาสมรรถภาพของบุคลากร สหวิทยาลัยล้านนา," บทคัดย่อประมวลผลงานวิจัยกรมฝึกหัดครู. หน้า 621. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2535.
- เริงเดช อุทธิเสน. ความคิดเห็นของอาจารย์และผู้บริหาร ในวิทยาลัยพลศึกษาเกี่ยวกับการ ประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.
- โรนัลด์ อี.โจนส์ และจอห์น อาร์. ไรท์. เทคโนโลยีสู่การปฏิบัติ. แปลโดย เป็รื่อง กิจรัตน์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2539.
- ลัดดาวลัย ชมมณฑา. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขา มนุษยศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.
- วารี ธีระจิตร. การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2530.
- วิจิตร ศรีสอาน. "การพัฒนาการเรียนการสอน," รายงานสรุปการสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียน การสอน. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2519.
- _____. หลักการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- วิชิต วิญญกุล. รายงานการวิจัยเรื่องทัศนคตินักศึกษา กศ.บป. ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน และบริการวิชาการ ของคณะวิทยาการจัดการวิทยาลัยครูเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์ : วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์, 2536.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. "การสอนในระดับอุดมศึกษา," สารานุกรมศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ฉบับที่ 5. 2529.
- _____. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์นพิมพ์, 2537.
- วิโรจน์ คำนิงคุณากร. ความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ประเมินโดยตนเอง เพื่อนร่วมงาน และนักเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.

- ศศิพินต์ ทรงสัจย์. ตัวแปรที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542. อัดสำเนา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. "หลักเกณฑ์และวิธีการโอนข้าราชการครู," รวมระเบียบหลักเกณฑ์การสรรหาบุคคลของข้าราชการครู. หนังสือที่ ศธ.1502/ว.5 ลงวันที่ 16 มีนาคม 2527. หน้า 145.
- สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. เอกสารอบรมปฐมนิเทศอาจารย์ใหม่. กำแพงเพชร : สำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร, 2540.
- สถาบันราชภัฏเชียงใหม่. รวมบทความย่อยของอาจารย์ ปี 2535-2539. เชียงใหม่ : สำนักวิจัยสถาบันราชภัฏเชียงใหม่, 2540.
- สภาสถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. นโยบายพัฒนาการศึกษาระยะที่ 8 พ.ศ.2540-2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2538.
- _____. การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏ. กรุงเทพฯ : สภาสถาบันราชภัฏ. 2539.
- _____. รายงานประจำปี 2542. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน สภาสถาบันราชภัฏ, 2543.
- สมใจ ฤทธิสนธิ. "ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการสอนของอาจารย์ในคณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต," บทความย่อยประมวลผลการวิจัย กรมการฝึกหัดครู. หน้า 295. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, 2535.
- สมชาย สระบัว. ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู-อาจารย์เกี่ยวกับสมรรถภาพครูทางด้านอุตสาหกรรม สาขาวิศวกรรมโยธา. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2533. อัดสำเนา.
- สมบูรณ์ สงวนญาติ. เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.
- สมศิริ แทนปั้น. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนในคณะบริหารธุรกิจ ตามทัศนะของผู้บริหารฝ่ายวิชาการในสถานศึกษา กรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 6-7. ปริญญาโท กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2535. อัดสำเนา.
- สมสุข ธีระพิจิตร. องค์ประกอบของการสอนในสถาบันอุดมศึกษา. ม.ป.ป.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. รายงานการวิจัยเรื่องลักษณะการสอนที่มีประสิทธิภาพของครู. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.
- สายหยุด จำปาทอง. "การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา," วารสารอุดมศึกษาปริทัศน์. 3(4); กรกฎาคม-สิงหาคม 2531.
- สุพิน บุญชูวงศ์. หลักการสอน. กรุงเทพฯ : คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2530.

- สุภา อังกรวารานนท์. ทัศนคติและความต้องการในการใช้คอมพิวเตอร์ของอาจารย์. ใน สถาบันราชภัฏเชียงใหม่. เชียงใหม่ : ภาควิชาภาษาต่างประเทศ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่, 2539.
- สุรชาติ สังข์รุ่ง. ระบบการสรรหาข้าราชการครู. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- สุรพงษ์ หงษ์ศิลา. สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของอาจารย์อุตสาหกรรมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในสถาบันราชภัฏกลุ่มอีสานใต้. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- สุมน อมรวิวัฒน์. สมบัติทฤษฎีของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- สุมานัน รุ่งเรืองธรรม. กลวิธีสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2526.
- เสรี ชัดรัมย์. "หน้าที่ครูในฐานะที่เป็นวิชาชีพ," วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา. 10(2) : 3; มิถุนายน-ตุลาคม, 2540.
- อรัญ มลิกทอง. ศึกษาสมรรถภาพการสอนระดับปริญญาตรีของอาจารย์ผู้สอนวิชาช่างอุตสาหกรรม ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2542. อัดสำเนา.
- อารมณ์ เทียนพิทักษ์. องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ ฝ่ายคณะนิเทศก์ ฝ่ายโรงเรียน ผู้บริหาร และนิสิตที่ผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮาส์, 2540.
- อุมาพร สกลรักษ์. ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ของวิทยาลัยพาณิชย์การ สังกัดกรมอาชีวศึกษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- อุทุมพร จามรมาน. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- อุทุมพร ทองอุไทย. "ลักษณะของอาจารย์ในอุดมคติ," คุรุปริทัศน์. 2 : มีนาคม-เมษายน, 2522.
- อำนวย เลิศชยันดี. การทดสอบ-การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เอ-พรินต์ติ้ง, 2538.
- อำภา บุญช่วย. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์, 2537.

Best, John W. Research in Education. 3rd ed. New Jersey : Prentice-Hall, 1978.

Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Harper, 1971.

- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. New York : McGraw-Hill Book Company, 1981.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill Book Company, 1973.
- Hoover, Kenneth H. College Teaching Today : A Handbook for Post Secondary Instruction. Boston : Allyn and Bacon, 1980.
- Ryan, David G. Characteristics of Teacher. Washington D.C. : American Council and Education, 1960.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
การปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา
แบบสอบถามสำหรับอาจารย์

แบบสอบถามนี้มีความประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ตามความคิดเห็นของอาจารย์ ในด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อกรปฏิบัติงานของท่าน แต่จะเป็นข้อมูลที่แสดงผลในภาพรวมของการปฏิบัติงานสอน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการสอน การพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือให้เกิดคุณภาพดียิ่งขึ้น ขอความกรุณาตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง ตามความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด และกรุณาตอบทุกข้อ

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานสอนในด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริง

1. ประสบการณ์การสอนในสถาบันราชภัฏ

- ต่ำกว่า 5 ปี
- 5-10 ปี
- 11-15 ปี
- มากกว่า 15 ปี

2. สังกัดคณะ

- ครุศาสตร์
- วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- วิทยาการจัดการ
- เทคโนโลยีการเกษตร

3. สังกัดสถาบันราชภัฏ

- พิบูลสงคราม พิษณุโลก
- นครสวรรค์
- กำแพงเพชร
- เพชรบูรณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วพิจารณาว่าท่านได้ปฏิบัติงานสอนตามข้อ
 คำถามต่อไปนี้ในระดับใด โดยขอให้ท่านขีดเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับ
 ปฏิบัติตามมีความเป็นจริงเพียงระดับเดียว ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ท่านได้ปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ท่านได้ปฏิบัติในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ท่านได้ปฏิบัติในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ท่านได้ปฏิบัติในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ท่านได้ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	รายการ การปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านวิชาการ					
1.	กำหนดวัตถุประสงค์ของรายวิชาเพื่อเป็นแนวทางในการสอน					
2.	ชี้แจงวัตถุประสงค์ของเนื้อหาวิชาก่อนทำการสอน					
3.	ดำเนินการสอนตามขั้นตอนที่วางไว้					
4.	ศึกษาวารสารทางวิชาการเพื่อเตรียมการสอน					
5.	ศึกษาเอกสารทางวิชาการเพื่อเตรียมการสอน					
6.	แสวงหาความรู้ ความก้าวหน้าของวิทยาการใหม่ๆ					
7.	เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการในเรื่องที่สนใจ					
8.	เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา ที่สอน					
9.	มอบหมายงานให้นักศึกษาไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง					
10.	ใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลาย					
11.	เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ					
12.	จัดทำเอกสารประกอบการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ					
13.	ทำการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และทักษะที่จำเป็น					
14.	เนื้อหาวิชาที่นำมาสอนทันสมัยเหมาะสมกับเหตุการณ์					
15.	ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับวิชาที่สอน					
16.	ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับงานวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง					
17.	สามารถตอบปัญหาในรายวิชาที่สอน					

ข้อ ที่	รายการ การปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านทักษะและเทคนิคการสอน					
1.	กำหนดแผนการสอนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน					
2.	วางแผนการสอนโดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของรายวิชา					
3.	เลือกใช้กิจกรรมการสอนต่าง ๆ ได้เหมาะสมกับเนื้อหา					
4.	การสอนคำนึงถึงความแตกต่างกันของแต่ละบุคคล					
5.	การสอนคำนึงถึงความแตกต่างกันของแต่ละกลุ่มผู้เรียน					
6.	มอบหมายงานได้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน					
7.	ติดตามและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ					
8.	ใช้ทาทงได้เหมาะสมขณะทำการสอน					
9.	บรรยากาศในชั้นเรียนอบอุ่นและเป็นกันเอง					
10.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามนอกเวลาเรียน					
11.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในเวลาเรียน					
12.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นนอกเวลาเรียน					
13.	แนะนำเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับการสอนให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม					
14.	สามารถแก้ปัญหาในการสอนให้ผ่านไปด้วยความเรียบร้อย					
15.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม					
16.	กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้					
17.	สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน					
18.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน					
19.	จัดการเรียนการสอนโดยมีสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติ					
20.	ให้คำติชมผู้เรียนในระหว่างทำกิจกรรมการเรียนการสอน					
	ด้านการวัดและประเมินผล					
1.	กำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินผลให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายวิชา					
2.	กำหนดวิธีการในการประเมินผลที่ชัดเจน					
3.	ดำเนินการวัดผลตามวิธีการที่กำหนด					

ข้อ ที่	รายการ การปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
4.	การวัดผลคำนึงถึงความยากง่ายที่เหมาะสมกับผู้เรียน					
5.	การวัดผลคำนึงถึงปริมาณของงานที่มอบให้ผู้เรียนปฏิบัติ					
6.	การวัดผลคำนึงถึงคุณภาพของงานที่มอบให้ผู้เรียนปฏิบัติ					
7.	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
8.	ประเมินผลจากงานที่มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติ					
9.	ใช้วิธีการวัดผลเหมาะสมกับผู้เรียน					
10.	ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุง การเรียนการสอน					
11.	นำผลของการทำแบบฝึกหัดมาเป็นส่วนหนึ่งของการวัดผล การเรียน					
12.	ตรวจงานที่มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติ					
13.	การวัดและประเมินผลครอบคลุมพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอน ทุกด้าน					
14.	นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการสอน					
ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน						
1.	เลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับวิธีสอน					
2.	จัดสื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน					
3.	จัดห้องเรียนเหมาะสมกับการใช้สื่อการสอน					
4.	นำสื่อการสอนที่หลากหลายมาใช้ประกอบการสอนเพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์					
5.	นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประกอบการสอน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ขอให้ท่านตอบตาม
ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานสอน ในด้านวิชาการ

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานสอน ในด้านทักษะและเทคนิคการสอน

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานสอน ในด้านการวัดและประเมินผล

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานสอน ในด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
การปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา
แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา

แบบสอบถามนี้มีความประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ตามความคิดเห็นของนักศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน คำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อ การปฏิบัติงานของท่าน แต่จะเป็นข้อมูลที่แสดงผลในภาพรวมของการปฏิบัติงานสอน ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการสอน การพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือให้เกิด คุณภาพดียิ่งขึ้น ขอความกรุณาตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง ตามความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด และกรุณาตอบทุกข้อ

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ งานสอนในด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและ ประเมินผล และด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. สาขาวิชาและโปรแกรม

☐ สาขาวิชาการศึกษา	โปรแกรมวิชาเอก
☐ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์	โปรแกรมวิชาเอก
☐ สาขาวิชาศิลปศาสตร์	โปรแกรมวิชาเอก

2. สถาบันราชภัฏที่กำลังศึกษาอยู่

- พิบูลสงคราม พิษณุโลก
- นครสวรรค์
- กำแพงเพชร
- เพชรบูรณ์

3. นักศึกษาระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่

- ชั้นปีที่ 1
- ชั้นปีที่ 2
- ชั้นปีที่ 3
- ชั้นปีที่ 4

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วพิจารณาว่าโดยรวมแล้วอาจารย์ที่ทำการสอน
 ได้ปฏิบัติงานสอนตามข้อคำถามต่อไปนี้ในระดับใด โดยขอให้ท่านขีดเครื่องหมาย
 ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับปฏิบัติตามมีความเป็นจริงเพียงระดับเดียว ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง อาจารย์ได้ปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง อาจารย์ได้ปฏิบัติในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง อาจารย์ได้ปฏิบัติในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง อาจารย์ได้ปฏิบัติในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง อาจารย์ได้ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	รายการ การปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านวิชาการ						
1.	กำหนดวัตถุประสงค์ของรายวิชาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสอน					
2.	ชี้แจงวัตถุประสงค์ของรายวิชาก่อนทำการสอน					
3.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา					
4.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน					
5.	สอนเนื้อหาสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน					
6.	มีความกระตือรือร้นในขณะที่ทำการสอน					
7.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความสนใจของผู้เรียน					
8.	อธิบายเนื้อหาได้ชัดเจน เข้าใจง่าย					
9.	ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการ					
10.	ดำเนินการสอนตามลำดับขั้นตอน					
11.	ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับวิชาที่สอน					
12.	ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับวิชาที่เกี่ยวข้อง					
13.	กระตุ้นให้ผู้เรียนตอบคำถาม					
14.	ตอบข้อสงสัยในการเรียนการสอน					
ด้านทักษะและเทคนิคการสอน						
1.	มอบหมายงานได้ตรงตามความสนใจของผู้เรียน					
2.	ติดตามและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ					
3.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถามในเวลาเรียน					
4.	ติดตามดูแลการจัดและการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียน					

ข้อ ที่	รายการ การปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
5.	ใช้เทคนิควิธีสอนกระตุ้นความสนใจอย่างต่อเนื่อง					
6.	อธิบายบทเรียนพร้อมยกตัวอย่างประกอบที่ทำให้เข้าใจง่ายขึ้น					
7.	แนะนำแหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอน					
8.	ให้คำแนะนำ ปรีกษาเกี่ยวกับวิธีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ					
9.	สามารถสอนเรื่องที่เขาใจยากให้เข้าใจง่าย					
10.	ใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลาย					
11.	ความสามารถในการแก้ปัญหาขณะที่ทำการสอน					
12.	นำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน					
13.	ส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษา					
14.	ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของนักศึกษา					
15.	จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น					
16.	สร้างสถานการณ์ทางการเรียนเพื่อฝึกการแก้ปัญหา					
17.	มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน					
	ด้านการวัดและประเมินผล					
1.	วิธีวัดและประเมินผลเหมาะสมกับการเรียนภาคทฤษฎี					
2.	วิธีการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับการเรียนภาคปฏิบัติ					
3.	ใช้วิธีวัดและประเมินผลการเรียนหลายวิธี					
4.	ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผล					
5.	ซักถามผู้เรียนเพื่อประเมินพฤติกรรมการเรียนในระหว่างเรียน					
6.	วิธีการวัดผลมีความยุติธรรม โปร่งใส ทำการตรวจสอบได้					
7.	ทำการทดสอบเพื่อวัดผลการเรียน					
8.	ให้ทำแบบฝึกหัดเพื่อวัดผลการเรียน					
9.	ตรวจผลงานที่มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติ					
10.	นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน					
11.	การวัดผลคำนึงถึงความยากง่าย ปริมาณและคุณภาพของงาน					
12.	วัดความสามารถของผู้เรียนหลายด้าน เช่น ความรู้ความจำ การวิเคราะห์ การนำไปใช้ ความคิดเห็น ความตั้งใจ และความสนใจในการเรียน เป็นต้น					

ข้อ ที่	รายการ การปฏิบัติ	ระดับปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน					
1.	จัดเตรียมสื่อการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน					
2.	จัดเตรียมห้องเรียนเหมาะสมกับการใช้สื่อการสอน					
3.	จัดเตรียมสื่อการสอนเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน					
4.	สื่อการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน					
5.	สื่อการสอนเป็นที่น่าสนใจ					
6.	นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ประกอบการสอน					
7.	สามารถอธิบายและใช้สื่อการสอนประกอบคำบรรยายได้อย่างมีประสิทธิภาพ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ขอให้ท่านตอบตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานสอน ในด้านวิชาการ

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานสอน ในด้านทักษะและเทคนิคการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานสอน ในด้านการวัดและประเมินผล

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานสอน ในด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

1. รศ. ดร.ณัฐพงษ์ เจริญพิทย์	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ดร.จรรุวรรณ สกุลคู	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ทัศนาก ทอภักดี	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. รศ.วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์
5. อาจารย์ชาติรี นาคะกุล	ภาควิชาทดสอบและวิจัย
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5644, 5646
ที่.....ทม 1007/ 4514.....วันที่.....๙ กันยายน 2542
เรื่อง.....ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ.....

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางศิริวรางค์ บhumมาศ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญาโท เรื่อง "การปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา" โดยมี ดร.สมสุข ชีระพิจิตร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อังฉรา วัฒนางรงค์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงษ์ เจริญพิทย์ และ ดร.จรรุวรรณ สกุลกู เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางศิริวรางค์ บhumมาศ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ.....บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5644, 5646
ที่..... ทม 1007/ 4523 วันที่..... ๙ กันยายน 2542
เรื่อง..... ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ.....

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นางศิริวรางค์ บhumมาศ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา" โดยมี ดร.สมสุข ชีระพิจิตร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนามรงค์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในงานนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ทัศน ทองภักดิ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางศิริวรางค์ บhumมาศ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1007/ 4525

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

กัณยายน 2543

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

เนื่องด้วย นางสาวศิริวรางค์ ปทุมมาศ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญาโท เรื่อง "การปฏิบัติการสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา" โดยมี ดร.สมสุข ชีระพิจิตร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางรงค์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ และ อาจารย์ชาติรี นาคะกุล เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นางสาวศิริวรางค์ ปทุมมาศ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิสาลาภรณ์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร./โทรสาร. 258-4119

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางศิริวรงค์	ชื่อสกุล	ปทุมมาศ
เกิดวันที่			29 สิงหาคม 2502
สถานที่เกิด			กรุงเทพฯ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน			83/72 อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์ 67000
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน			อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2520 ป.กศ. จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต
- พ.ศ. 2522 ป.กศ.สูง (คหกรรมศาสตร์) จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต
- พ.ศ. 2524 ค.บ. (คหกรรมศาสตร์ สาขาประดิษฐ์) จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต
- พ.ศ. 2542 กศ.ม. (การอุดมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา

บทคัดย่อ

ของ

ศิริวรงค์ ปทุมมาศ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
มีนาคม 2543

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา ต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือใน 4 ด้านคือ ด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้เทคโนโลยี และสื่อการสอน กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ในปีการศึกษา 2542 จำนวน 236 คน และนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2542 จำนวน 396 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามสำหรับอาจารย์มีค่าความเชื่อมั่น 0.92 และแบบสอบถามสำหรับนักศึกษามีค่าความเชื่อมั่น 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้งโดยรวมและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน
2. นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นว่าอาจารย์ปฏิบัติในระดับปานกลาง
3. อาจารย์ที่สังกัดคณะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวมไม่แตกต่างกัน
4. อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ ในด้านวิชาการ แตกต่างกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในด้านทักษะและเทคนิคการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. นักศึกษาที่ศึกษาในสาขาวิชาการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์แตกต่างกับนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ในด้านวิชาการ ด้านทักษะและเทคนิคการสอน และด้านการวัดและประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. นักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์แตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในด้านวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ แตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในด้านการวัดและประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์แตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในด้านการใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

TEACHING PERFORMANCE OF ACADEMIC STAFF IN NORTHERN
OF RAJABHAT INSTITUTE AS PERCEIVED BY ACADEMIC
STAFF AND STUDENTS

AN ABSTRACT

BY

SIRIVARANG PATUMMAD

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
March 2000

The purposes of this study were to investigate learning and teaching conditions in teaching performance of academic staff in Northern of Rajabhat Institute as Perceived by academic staff and students in four aspects : academic, technical skill in teaching, evaluation and measurement and instructional technology. The samples consisted of 205 academic staff and 395 students in Northern of Rajabhat Institute in the academic year 2000. The instrument used for collecting data was a five-rating scale questionnaire. Arithmetic mean, standard deviation, One-Way Analysis of Variance and Scheffe' method were utilized for data analysis.

The results of the study were :

1. Academic staff rated teaching performance of academic staff in Northern of Rajabhat Institute in overall and each aspect at a high level.

2. Students rated teaching performance of academic staff in Northern of Rajabhat Institute in overall and most aspects at a high level except instructional technology that was at a moderate level.

3. There was no significant difference between the perceptions of academic staff who are in different faculties on overall and each aspect of teaching performance of academic staff in Northern of Rajabhat Institute.

4. There was a significant difference at a .01 level and at .05 level between the perceptions of academic staff who have teaching experiences lower than 5 years and 15 years on teaching performance of academic staff in Northern of Rajabhat Institute in academic aspect and technical skill in teaching aspect.

5. There was a significant difference at a .05 level between the perceptions of students who are in Faculty of Education and Faculty of Liberal Arts on teaching performance of academic staff in Northern of Rajabhat Institute in academic, technical skill in teaching, and evaluation and measurement aspects.

6. There was a significant difference at a .01 level between the perceptions of the second year students and the fourth year students on teaching performance of academic staff in Northern of Rajabhat Institute in academic aspect. Moreover, there was a significant difference at a .05 level between the perceptions of the second year students and the third year students in evaluation and measurement aspect, and there was a significant difference at a .01 level between the perception of the first year and the fourth year students in instructional technology aspect.